NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

Tekst jednolity*

KSI.410.001.04.2021

Pan
Przemysław Daca
Prezes
Państwowego Gospodarstwa Wodnego
Wody Polskie w Warszawie
ul. Żelazna 59a
00-848 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

*** Uwzględniono zmiany wprowadzone Uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 28 maja 2021 r. oraz sprostowano, w trybie art. 35c ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, oczywiste omyłki pisarskie i rachunkowe w wystąpieniu pokontrolnym.**

P/21/001 *Wykonanie budżetu państwa w 2020 r – wykonanie planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie*

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 52 32, F +48 22 444 52 43
ksi@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie[1]
Kierownik jednostki kontrolowanej	Przemysław Daca, Prezes PGW WP od 17 stycznia 2018 r. (akta kontroli str. 5190)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[2]
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontrolerzy	1. Agnieszka Kołakowska, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KSI/8/2021 z 12 stycznia 2021 r. 2. Dariusz Łyszkiewicz, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KSI/29/2021 z 10 lutego 2021 r. 3. Waldemar Brodziuk, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KSI/6/2021 z 12 stycznia 2021 r. 4. Monika Chryplewicz-Kałwa, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KSI/30/2021 z 17 lutego 2021 r. 5. Krzysztof Dąbrowski, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KSI/7/2021 z 12 stycznia 2021 r. (akta kontroli str.1-10)

[1] Dalej: PGW WP lub *Wody Polskie*.
[2] Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania w 2020 r. planu finansowego PGW WP, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań.

Zakres kontroli

Ocenie podlegało w szczególności:

- planowanie i wykonanie przychodów, w tym działania związane z pobieraniem i egzekucją przychodów z prowadzenia własnej działalności;
- planowanie i wykonanie kosztów i wydatków majątkowych oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji;
- wykorzystanie dotacji z budżetu państwa, w tym przekazanych na realizację programów/projektów finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej (UE);
- gospodarowanie wolnymi środkami;
- prowadzenie ksiąg rachunkowych;
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2020 r. w zakresie operacji finansowych;
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy wykonania planu przychodów;
- szczegółowej kontroli prawidłowości i terminowości ustalenia wybranych należności oraz windykacji zaległości;
- analizy stanu należności pozostałych do zapłaty;
- analizy realizacji kosztów i wydatków majątkowych, w tym współfinansowanych z budżetu UE;
- analizy realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków;
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków;
- analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego;
- analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji;
- kontroli wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w planie finansowym według układu zadaniowego;
- analizy stanu zobowiązań;
- analitycznego przeglądu ksiąg rachunkowych;
- szczegółowej kontroli wybranych zapisów i dokumentów księgowych;
- analizy prawidłowości sporządzenia sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności*.

III. Ocena ogólna[3] kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie NIK wykonanie w 2020 r. planu finansowego PGW WP w zakresie przychodów było zgodne z założeniami przyjętymi w ustawie budżetowej. Wykonanie to, w kwocie wyższej o 11,3% niż planowano, wynikało ze zwiększenia przychodów z opłaty stałej wskutek wejścia w życie ustawy z dnia 11 września 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw[4], rozszerzenia kręgu podmiotów obowiązanych do ponoszenia opłat za usługi wodne w wyniku udzielenia nowych pozwoleń wodnoprawnych na korzystanie z usług wodnych, a także z zidentyfikowania nowych podmiotów korzystających z usług wodnych na podstawie pozwoleń wodnoprawnych, nieujawnionych w katastrze wodnym na dzień utworzenia PGW WP, naliczenia opłaty podwyższonej za wprowadzanie ścieków do wód w wyniku awarii (Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie Spółka Akcyjna). Poniesione przez Wody Polskie w 2020 r. koszty ukształtowały się na poziomie 97,8% planu kosztów po zmianach, który wyniósł 1 613 243,2 tys. zł, i zostały sfinansowane zrealizowanymi przychodami i dotacją.

Kontrolą objęto wydatki i koszty o łącznej wartości 259 042,3 tys. zł i nie stwierdzono przypadków wydatkowania ww. środków publicznych w sposób nielegalny, niecelowy, niegospodarny i nierzetelny.

Sprawozdania Rb-N oraz Rb-Z za IV kwartał 2020 r. oraz roczne Rb-UZ zostały sporządzone terminowo. W trakcie ich przygotowywania prowadzono w PGW WP działania mające na celu weryfikację poprawności danych w nich prezentowanych. Kontrola wykazała jednak, że sprawozdania te sporządzono m.in. na podstawie nietrwałych zapisów. W jednostce wykorzystywano funkcję bufora (tj. utrzymywanie w stanie edycji zapisów w księgach rachunkowych), a przed sporządzeniem ww. sprawozdań nie wyselekcjonowano zapisów wprowadzonych w buforze. W związku z powyższym NIK odstępuje od wydania opinii o tych sprawozdaniach. Natomiast NIK pozytywnie opiniuje sprawozdanie z wykonania w 2020 r. planu finansowego PGW WP oraz sprawozdanie Rb-BZ2 z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym.

W zasadach rachunkowości stosowanych w Wodach Polskich nie określono możliwości tymczasowego wykorzystywania funkcjonalności utrzymywania zapisów w księgach rachunkowych w stanie edycji. W PGW WP nie ustalono także jednolitego sposobu numeracji dokumentów księgowych celem zapewnienia jednoznacznego powiązania dokumentów księgowych z zapisami w *dzienniku dowodów*[5], dokonanymi na ich podstawie. Stwierdzono przypadki księgowania dokumentów księgowych przed ich wystawieniem, jak również zamykania miesięcznych okresów sprawozdawczych, czy sporządzania dla nich zestawień obrotów i sald, po terminie określonym w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości[6] i w przyjętych zasadach rachunkowości. Główny księgowy nie wykonywał wstępnej kontroli w odniesieniu do umów zawieranych przez upoważnione osoby w regionalnych zarządach gospodarki wodnej[7] PGW WP, a także dokumentów księgowych wystawianych przez wykonawców i zatwierdzanych do płatności.

---

3 W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

4 Dz. U. poz. 2170.

5 Termin używany w systemie finansowo-księgowym funkcjonującym w PGW WP.

6 Dz. U. z 2021 poz. 217, ze zm., dalej: *uor*.

7 Dalej: *RZGW*.

Stwierdzono zawarcie 4 umów o dofinansowanie oraz 5 aneksów do umów zawartych przed 2018 r. niezgodnie z wewnętrznymi przepisami, tj. bez uzyskania pisemnej zgody Prezesa PGW WP oraz bez pozytywnej opinii dyrektora Departamentu Ekonomicznego w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej (KZGW).

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe[8] kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie planu finansowego Wód Polskich

1.1 Wykonanie planu przychodów PGW WP

Opis stanu faktycznego

Uzgodnienie planu finansowego

Pismem z 19 lipca 2019 r. zastępca Prezesa Wód Polskich przesłał do podsekretarza stanu w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (MGMiŻŚ) materiały planistyczne na lata 2020-2023 do projektu budżetu wskazując, że pierwsza wersja projektu budżetu została sporządzona w oparciu o przyznane kwoty dotacji celowej na realizację zadań statutowych PGW WP, który zakładał poziom planowanych do poniesienia kosztów w oparciu o przyznane kwoty dotacji celowej na realizację zadań statutowych w wysokości:

- w 2020 r. 508 568 tys. zł,
- w 2021 r. 515 623 tys. zł,
- w 2022 r. 385 646 tys. zł.

Planowane do poniesienia koszty w ww. latach zostały ustalone na poziomie kosztów zrealizowanych w 2018 r., z uwzględnieniem jedynie wzrostu limitu wynagrodzeń wraz z pochodnymi (o 6%).

Druga wersja projektu budżetu sporządzona została w oparciu o przyznane kwoty dotacji celowej na realizację zadań statutowych PGW WP oraz przy założeniu otrzymania dodatkowych niezbędnych środków w formie dotacji w wysokości 350 000 tys. zł., które zapewnią prawidłowe funkcjonowanie PGW WP.

18 listopada 2019 r. Wody Polskie przekazały korektę planu finansowego uwzględniającą zmiany zasad finansowania państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej, państwowej służby hydrogeologicznej oraz państwowej służby do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących. Pismem z 11 maja 2020 r. Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej przekazał Prezesowi PGW WP zatwierdzony plan finansowy na 2020 r.

(akta kontroli str. 18-22, 3545-3550)

Zmiany planu finansowego

Wody Polskie z pierwszym wnioskiem o zmianę w planie na 2020 r.[9] wystąpiły 10 czerwca 2020 r. Przedmiotowy wniosek uwzględniał m.in. zmiany stanu na początek roku, które wynikały ze sprawozdania finansowego, a także ze sprawozdania z wykonania planu finansowego za 2019 r. Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Finansów Prezes PGW WP wystąpił pismem z 18 sierpnia 2020 r.[10] z prośbą o uzgodnienie wniosku nr 2 dotyczącego zmiany planu finansowego,

[8] Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

[9] KEP.311.44.2020.apg

[10] KEP.311.88.2020.apg.

jednocześnie wskazując, że wniosek nr 1 złożony 10 czerwca 2020 r. nie został rozpatrzony. Zastępca dyrektora Departamentu Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej MGMiŻŚ pismem z 25 sierpnia 2020 r.[11] poinformował dyrektora Departamentu Ekonomicznego PGW WP, że z powodu nieuwzględnienia uwag przekazanych do pierwszego wniosku, wniosek ten nie uzyskał akceptacji. W związku z powyższym 27 sierpnia 2020 r. PGW WP przesłało poprawiony wniosek nr 1, który uwzględniał zmiany stanu na początek roku. Pismem z 4 września 2020 r.[12] Wody Polskie wskazały, że przedłużający się proces akceptacji wniosku nr 1 uniemożliwia wykonanie niezbędnych prac utrzymaniowych, zagrażając bezpieczeństwu ludzi i mienia, polegających m.in. na usuwaniu szkód powstałych po ulewnych deszczach w czerwcu 2020 r. Wniosek nr 1 o zmianę planu finansowego był dwukrotnie korygowany we wrześniu 2020 r. przez PGW WP. Sekretarz stanu z upoważnienia Ministra Finansów, pismem z 30 września 2020 r.[13] skierowanym do podsekretarza stanu w MGMiŻŚ wskazał m.in., na: …*konieczność urealnienia poszczególnych pozycji planu finansowego z ustawy budżetowej, tj. dokonania zmian w stanie na początek 2020 r., dostosowujących wysokość planu do wartości wykazanych w stanie na koniec 2019 r. oraz konsekwencji tych zmian w planie na koniec roku – co może zostać wykazane w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego jednostki.*

(akta kontroli str. 46-110)

Dyrektor Departamentu Ekonomicznego wyjaśnił m.in., że: *…uzasadnienie wskazane przez Ministra Finansów nie dało PGW WP możliwości ponownych wystąpień i dokonania zmian w planie 2020 r. w pozycji I-Stan na początek roku. Zdaniem Ministra Finansów wskazanie w uzasadnieniu jedynie konieczności urealnienia poszczególnych pozycji planu finansowego z ustawy budżetowej[14], tj. dokonania zmian w stanie na początek 2020 r. dostosowując wysokość planu do wartości wskazanych w stanie na koniec 2019 r. nie było wystarczającym powodem do zaakceptowania wniosku PGW WP. Równocześnie w ww. piśmie Minister Finansów wskazał, że zmiany w planie na początek roku mogą zostać zaprezentowane powykonawczo w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego jednostki.*

(akta kontroli str. 2457-2473)

W kolejnym wystąpieniu PGW WP z 1 października 2020 r.[15] wskazano, że powodem zmiany planu finansowego było stanowisko Ministra Finansów. Zmiany ujęte w tym wniosku dotyczyły zmniejszenia w pozycji II *przychody*, III *koszty ogółem* i VII *dotacje*. Decyzją nr 1/2020/PGW WP z 5 października 2020 r.[16] zastępca Prezesa Wód Polskich, z upoważnienia Prezesa Wód Polskich, dokonał zmian w planie finansowym PGW WP na 2020 r. Pismami z 9 grudnia 2020 r. i z 21 grudnia 2020 r. Prezes PGW WP wystąpił z wnioskami do sekretarza stanu w Ministerstwie Infrastruktury (MI) na podstawie art. 252 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne[17] o uzgodnienie z ministrem właściwym ds. budżetu zmiany planu finansowego PGW WP na 2020 r. (wniosek nr 2). Decyzją nr 2/2020/PGW WP z 30 grudnia 2020 r.[18] zastępca Prezesa Wód Polskich,

11 DGWiZS.ZF.3110.1.2020.MKW/UJ.
12 KEP.311.113.2020.apg.
13 FG2.412.2.2020.
14 Ustawa budżetowa na rok 2020 z dnia 14 lutego 2020 r. – Dz. U. poz. 571, ze zm. (przyp. kontrolera).
15 Wniosek, znak KEP.311.113.5.2020.apg.
16 KEP.311.149.2020.apg.
17 Dz.U. z 2021 poz. 624, dalej: *Pw*.
18 KEP.311.229.2020.apg.

z upoważnienia Prezesa Wód Polskich, dokonał zmian w planie finansowym PGW WP na 2020 r. W uzasadnieniu do decyzji nr 2 wskazano, że dokonano zmian planu finansowego zgodnie z ustawą z dnia 28 września 2020 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2020[19].

(akta kontroli str. 46-110)

Jak wyjaśnił dyrektor Departamentu Ekonomicznego: *Głównym powodem odchyleń wykonania planu za 2020 r. od planu po zmianach wg stanu na 31.12.2020 r. był brak akceptacji złożonego przez PGW WP do Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej wniosku o dokonanie zmian w planie. W efekcie powyższego pozycja I-Stan na początek roku nie został dostosowany do sprawozdań finansowych za 2019 r., które determinowały prezentację wykonania na planu w przedmiotowej pozycji. Konsekwencją podjętych przez PGW WP działań było odrzucenie przez Ministerstwo Finansów wniosku zmierzające do zmiany planu finansowego w pozycji I-Stan na początek roku* […] *Tym samym, uzasadnienie wskazane przez Ministra Finansów nie dało PGW WP możliwości ponownych wystąpień i dokonania zmian w planie 2020 r. w pozycji I-Stan na początek roku.*

(akta kontroli str. 2457-2473)

Wykonanie planu przychodów

Pismem z 15 kwietnia 2021 r. Prezes PGW WP, zgodnie z § 8 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia gospodarki finansowej PGW WP[20], przesłał do MI oraz do Ministra Finansów sprawozdanie z wykonania planu finansowego Wód Polskich za 2020 r. Według sprawozdania z wykonania planu finansowego PGW WP, przekazanego do celów niniejszej kontroli[21], w 2020 r. uzyskano przychody w wysokości 1 412 499,7 tys. zł, co stanowiło 111,3% planu po zmianach oraz 89,1% wykonania w 2019 r.

(akta kontroli str. 2353-2355, 2426-2427, 3567-3725)

Przychody uzyskano z następujących tytułów:

- *prowadzonej działalności* w wys. 785 096,6 tys. zł, co stanowiło 124,2% planu po zmianach oraz 145,8% wykonania w 2019 r., z tego:
  - ✓ w poz. 1.3 *przychodów za usługi wodne wymienione w art. 255 Pw wg stawek ujętych w art. 274* – w wys. 769 111,8 tys. zł, co stanowiło 124,4% planu po zmianach oraz 146,4% wykonania w 2019 r.;
  - ✓ w poz. 1.4 *przychodów z działalności gospodarczej* – w wys. 15 847,5 tys. zł, co stanowiło 114,0% planu po zmianach oraz 123,0% wykonania w 2019 r.;
  - ✓ w poz. 1.5 *pozostałych przychodów* – w wys. 137,3 tys. zł, co stanowiło 112,6% planu po zmianach oraz 46,5% wykonania w 2019 r.;
- poz. 4 *środków od innych jednostek sektora* – w wys. 116 769,68 tys. zł, co stanowiło 78,5% planu po zmianach oraz 417,2% wykonania w 2019 r.;
- poz. 1.5 *pozostałych przychodów* – w wys. 87 786,1 tys. zł, co stanowiło 159,9% planu po zmianach oraz 80,6% wykonania w 2019 r., w tym 4 498,2 tys. zł stanowiły przychody z tytułu odsetek, w tym *odsetki od*

[19] Dz.U. z 2020 poz. 1919.

[20] Dz. U. poz. 2492.

[21] Zgodnie z wyjaśnieniami z 15 kwietnia 2020 r. złożonymi przez głównego księgowego, znak: KG.091.1.2021.39.ds dane pochodzące z ksiąg rachunkowych PGW WP […] nie ulegną zmianie do dnia zakończenia kontroli.

depozytów złożonych na rachunkach u Ministra Finansów lub z tytułu skarbowych papierów wartościowych – w wys. 604,9 tys. zł, oraz 33 188,5 tys. zł, stanowiące *równowartość odpisów amortyzacyjnych;*

- poz. 2 *dotacji z budżetu państwa* – w wys. 419 736,1 tys. zł, co stanowiło 96,8% planu po zmianach oraz 46,1% wykonania w 2019 r.

(akta kontroli str. 2353-2355, 2426-2427)

Dyrektor Departamentu Ekonomicznego wyjaśnił w odniesieniu do:

- poz. 1.3, przychodów za usługi wodne wymienione w art. 255 Pw, wg stawek ujętych w art. 274, że: *Głównym czynnikiem wpływającym na wykonanie wyższych przychodów w stosunku do planu po zmianach 2020 r. było uzyskanie przychodów w wyższej wysokości niż zaplanowano z tytułu opłaty za usługi wodne ustalane w formie opłaty stałej i zmiennej za korzystanie z usług wodnych, w szczególności za pobór wód podziemnych, pobór wód powierzchniowych, odprowadzanie do wód – wód opadowych lub roztopowych oraz wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi;*
- poz. 1.4, przychodów z działalności gospodarczej, że: *Wyższe wykonanie przychodów spowodowane było korzystniejszymi warunkami hydrogeologicznymi, wyższymi cenami sprzedaży energii elektrycznej. Średnia cena sprzedaży energii elektrycznej wzrosła o ponad 3%, natomiast średni wolumen produkcji energii eklektycznej wzrósł o ponad 21%. W ramach prowadzonej działalności gospodarczej PGW WP dokonuje również sprzedaż ryb, która była większa r/r. Na wyższe wykonanie przychodów miało również wpływ podjęcie w 6 obwodach rybackich samodzielnej gospodarki rybackiej i związana z tym sprzedaż zezwoleń na amatorski połów ryb;*
- poz. 1.5, pozostałych przychodów, że: *Głównym czynnikiem wpływającym na wykonanie wyższych przychodów wpływów z opłat za udostępnienie informacji o środowisku i jego ochronie, wpływów z opłat za wydanie decyzji zgodnie z art. 24d ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*[22]*;*
- poz. 2, dotacji z budżetu państwa, że: *W przedmiotowej pozycji planu finansowego ujmowane są również środki (przychody) przeznaczone na realizację projektów finansowanych przy udziale środków Unii Europejskiej (w tym m. in. dotacja celowa przeznaczona na współfinansowanie zadań w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna, Regionalnych Programów Operacyjnych, dotacja celowa przeznaczona na realizację zadań obronnych). W związku z powyższym na wysokość wykonania przychodów mają wpływ również harmonogramy realizacji poszczególnych projektów/zadań w ramach ww. programów operacyjnych;*
- poz. 4, środków od innych jednostek sektora, że: *Niższe o wpływy wynikały m. in. z:*
    - *przesunięcia na rok 2021 realizacji Etapu I projektu „Opracowanie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania",*

[22] Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków – Dz. U. z 2020 r. poz. 2028 (przyp. kontrolera).

- *podpisania aneksu do umowy o dofinansowanie „Przegląd i aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym" w wyniku czego zmianie uległ harmonogram przekazywania płatności, a realizacja poszczególnych zadań w ramach projektu została przesunięta do wykonania w 2021 r.,*
- *przesunięcia, w związku z sytuacją epidemiczną i wprowadzonymi obostrzeniami na rok 2021 planowanej do przeprowadzenia konferencji w ramach projektów „Ochrona przeciwpowodziowa Sandomierza", „Budowa 2 lodołamaczy dla potrzeb zimowej osłony przeciwpowodziowej na terenie działania RZGW w Warszawie".*

(akta kontroli str. 2455-2473)

Dyrektor Departamentu Ekonomicznego w odniesieniu do różnic pomiędzy wykonaniem poszczególnych pozycji przychodów w 2020 r., a ich wykonaniem w porównaniu do 2019 r., wyjaśnił m.in., że: *…należy wziąć pod uwagę poniższe kwestie oraz warunki funkcjonowania PGW WP w roku 2020, które były odmienne od tych, w jakich Wody Polskie funkcjonowały w 2019 r., i tak:*

- *PGW WP otrzymało w 2020 r. w stosunku do roku 2019 niższą o 45,14% dotację z budżetu państwa, na realizację zadań wynikających z art. 240 Prawa wodnego;*
- *w 2020 r. PGW WP otrzymało środki tzw. „kredytowe" na realizację inwestycji w ramach Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry oraz Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły w formie pożyczki udzielonej przez Ministra Finansów, uzyskanie wyższych w 2020 r. w stosunku do 2019 r. wpływów z przychodów z tytułu usług wodnych wymienionych w art. 255 ust. 1-9 ustawy – Prawo wodne, w tym pozostawienie w budżecie PGW WP 90% opłaty za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi;*
- *wpływ środków z Urzędu Dozoru Technicznego, które przeznaczone zostały na realizację zadań związanych z zapewnieniem ochrony ludności i mienia przed powodzią i przeciwdziałaniem skutkom suszy;*
- *panującą na terenie Polski epidemią COVID-19;*
- *zwiększenie w 2020 r. zgodnie z ustawą z dnia 28 października 2020 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2020* […] *budżetu przeznaczonego na realizację przez PGW WP inwestycji i zakupów inwestycyjnych, tj. o kwotę 282.000 tys. zł. Przedmiotowe środki w kwocie 277.032, tys. zł, zostały ujęte w wykazie środków niewygasających z końcem 2020 r.;*
- *warunki hydrologiczne panujące w danym roku, od których uzależnione są postępy prac w terenie, a związane m.in. z realizacją zadań w ramach Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną czy realizacją przez PGW WP wielu inwestycji.*

Odnosząc się do poszczególnych pozycji planu finansowego dyrektor Departamentu Ekonomicznego wyjaśnił m.in., że: *wyższe (wzrost o 46,37%) wykonanie planu finansowego w 2020 r., w stosunku do wykonania planu finansowego w 2019 r. w zakresie przychodów z tytułu opłat za usługi wodne i opłat podwyższonych poz. 1.3.1 wynika z rozwiązań przyjętych w ustawie z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020...*

Wpływy z tytułu należności za korzystanie ze śródlądowych dróg wodnych oraz urządzeń wodnych stanowiących własność Skarbu Państwa, usytuowanych na śródlądowych wodach powierzchniowych (poz.1.3.2) – jak wyjaśnił dyrektor

Departamentu Ekonomicznego – *w 2020 r. były niższe niż w 2019 r., głównie w związku z wprowadzeniem zwolnienia z opłat od połowy maja do końca września 2020 r. na podstawie art. 568a ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo Wodne, wprowadzonego ustawą z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2*[23].

Przychody z działalności gospodarczej (poz. 1.4) – różnica (wzrost o 23,1%) wykonania planu finansowego 2020 r. w porównaniu do wykonania planu finansowego z 2019 r.: *…wynika głównie z energii elektrycznej wytworzonej w elektrowniach wodnych PGW WP. Produkcja energii uzależniona jest bezpośrednio od warunków hydrologicznych panujących w danym roku, jak i średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej.*

Dotacje i subwencje z budżetu państwa (poz.2) – PGW WP otrzymało dotacje w wysokości 409 440,0 tys. zł, tj. o 54,8% mniej niż w 2019 r. – na wysokość wykonania przychodów z tego tytułu miały wpływ harmonogramy realizacji poszczególnych projektów/zadań w ramach programów operacyjnych.

(akta kontroli str. 2432-2454, 3567-3725)

Według sprawozdania z wykonania rocznego planu finansowego PGW WP na koniec 2020 r. należności ogółem wyniosły 207 136,9 tys. zł, z tego należności długoterminowe 22 385,0 tys. zł, a należności krótkoterminowe 184 751,9 tys. zł. Należności ogółem na koniec 2020 r. były niższe od należności ogółem na początek roku 2020 r. (367 568,5. zł) o 160 431,6 tys. zł, tj. o 56,3%.

(akta kontroli str. 2353-2355, 3567-3725)

Jak wyjaśnił dyrektor Departamentu Ekonomicznego: *główną przyczyną wzrostu jest przede wszystkim wzrost należności dochodzonych na drodze sądowej z tytułu kar umownych* oraz […] *z wysokości należności z tytułu partycypacji wynikających z wieloletnich decyzji administracyjnych. Wieloletnie decyzje administracyjne z tytułu partycypacji dotyczą m.in. współuczestnictwa w kosztach utrzymania obiektów i urządzeń wodnych. Zgodnie z art. 64 ust. 1a ustawy – Prawo wodne w kosztach utrzymania urządzeń wodnych uczestniczy ten, kto odnosi z nich korzyści a ustalenia i podziału kosztów dokonuje się na wniosek właściciela urządzenia wodnego.*

(akta kontroli str. 2432-2473)

W PGW WP obowiązywały w 2020 r. regulacje wewnętrze dotyczące dochodzenia należności nieuregulowanych terminowo przez podmioty zobowiązane, tj.:

a) *Procedura dochodzenia, windykacji i egzekucji należności w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie*[24] – obowiązująca od 2 września 2019 r. (zmieniona zarządzeniem Prezesa PGW WP nr 74/2019[25]) do 6 sierpnia 2020 r.;
b) *Procedura dochodzenia, windykacji i egzekucji należności w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie*[26] – obowiązująca od 7 sierpnia 2020 r.

2 września 2019 r. w PGW WP wprowadzono zarządzeniem Prezesa Wód Polskich nr 46/2019[27] dokument pn. *Jednolite zasady postępowania z należnościami*

[23] Dz. U. poz. 875, ze zm. (przyp. kontrolera).
[24] Wprowadzana zarządzeniem nr 43/2019 Prezesa PGW WP z 2 września 2019 r.
[25] Zarządzenie Prezesa PGW WP z 19 grudnia 2019 r. zmieniające zarządzenie nr 43/2019 w sprawie wprowadzenia procedury dochodzenia, windykacji i egzekucji należności w PGW WP.
[26] Zarządzenie nr 56/2020 Prezesa PGW WP z 7 sierpnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia procedury dochodzenia, windykacji i egzekucji należności w PGW WP.

przedawnionymi, błędnie naliczonymi oraz uznanymi za nieściągalne należnościami przeterminowanymi.

(akta kontroli str. 2272-2345)

Wydział Windykacji i Egzekucji Należności w KZGW prowadził rejestry spraw przekazanych do Wydziału określonych w § 14 zarządzenia nr 56/2020 Prezesa PGW WP, w celu wykonania czynności, o których mowa w art. 15 § 1 oraz art. 26 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji[28].

(akta kontroli str. 2261-2262)

W 2020 r. do Wydziału Windykacji i Egzekucji Należności w KZGW PGW WP wpłynęło 5 890 spraw łącznie na 45 301,5 tys. zł, z czego uregulowano 2 547 należności na 3 172, 1 tys. zł. W okresie objętym kontrolą prowadzono 1 912 spraw w trybie egzekucji administracyjnej i 69 spraw w trybie egzekucji sądowej. Wystawiono 1 449[29] upomnień łącznie na 3 525,4 tys. zł, z tego: 672 upomnienia zostały uregulowane na 2 290,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 2259-2260)

Kierownik Wydziału Windykacji i Egzekucji Należności wyjaśnił m.in., że: *rok 2020 był okresem wyjątkowym dla postępowań windykacyjno/egzekucyjnych w PGW WP, głównie ze względu na sytuację związaną z pandemią covid-19 oraz uchwalanymi w związku z nią przepisami ustawowymi. Do najważniejszych ustaw, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, należy zaliczyć w szczególności:*

1) ustawę z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych[30];

2) ustawę z dnia z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2[31] […] *i np. jej art. 98*.

(akta kontroli str. 2264-2267)

Badaniem szczegółowym objęto 20 spraw[32] łącznie na 39 566,7 tys. zł zaległości. W wyniku podjętych działań windykacyjnych w 2020 r. spłacono należności na 216,0 tys. zł (8 spraw). Pozostałe 12 spraw pozostawało w toku prowadzonych postępowań windykacyjnych, z których w odniesieniu do 1 sprawy[33] (na 38 902,9 tys. zł zaległości) kierownik Wydziału Windykacji i Egzekucji Należności wyjaśnił m.in., że: *Czynności w tej sprawie podejmował jedynie radca prawny z RZGW w Gdańsku prowadzący tę sprawę w imieniu PGW WP* […] *Jednocześnie obecnie przygotowywane są w RZGW w Gdańsku, które jest gospodarzem tego postępowania, żądane przez Prokuratorię materiały, przy czym ze względu na zakres oczekiwanych wyjaśnień i dokumentów prawdopodobnie uda nam się przekazać wszystkie żądane dokumenty w zakreślonym przez Prokuratorię Generalną terminie. Wydział Windykacji i Egzekucji Należności na podstawie*

---

27 Zmienione zarządzeniem Prezesa PGW WP nr 56/2019 z 11 października 2019 r.

28 Dz. U. z 2020 r. poz. 1427, ze zm.

29 Dane na dzień 31 grudnia 2019 r.

30 Dz. U. poz. 1842, ze zm. (przyp. kontrolera).

31 Dz. U. poz. 695, ze zm. (przyp. kontrolera).

32 GSE3/54/5/2020, WA.ZUO.1.470.15.219.2019.JM, WA.ZUO.1.470.15.219.2019.JM, WA.ZUO.1.470.15.219.2019.JM, WA.ZUO.1.470.15.219.2019.JM, LU.RPI.314.9.2019.TK, OR-S.7326.23.2012.MŻ, PO.ZUO.1.470.1605.OZ.2018.MP, KSE3/116/3/2020, GSE5/38/5/2020, WSE0/305/3/2020, GSE3/18/5/2020, GSE3/20/5/2020, KR.ZUO.5.470.1.2065.2018.MS, BSE4/9/12/2019, BSE4/194/3/2020, GSE5/40/10/2020, 1/2017/IE, RSS1/1/6/2020, GL.ZUO.1.470.4018.OZ.2018.NK, GSE5/19/2/2020, WR.ZUO.4.470.1898.2019.OZ.IK, WR.ZUO.4.470.1899.2019.OZ.IK, WSE0/305/3/2020.

33 1/2017/IE.

udostępnionych kopii dokumentów nie podejmował w tym czasie czynności operacyjnych, ani prawnych w sprawie nie dublując jednocześnie tych podejmowanych w RZGW w Gdańsku.

(akta kontroli str. 1276-1679, 2366-2395)

W odniesieniu do objętych badaniem spraw nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie podejmowanych działań windykacyjnych.

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

1.2 Wykonanie planu kosztów PGW WP

Opis stanu faktycznego

W 2020 r. poniesiono koszty ogółem w wys. 1 578 385,4 tys. zł, tj. o 34 857,8 tys. zł niższe (o 2,2%) od planu po zmianach oraz wyższe o 10 170,4 tys. zł (o 1,0%) od ujętych w ustawie budżetowej. Koszty w 2020 r. stanowiły 98,8% kosztów poniesionych w 2019 r. Koszty te stanowiły w całości koszty funkcjonowania.

(akta kontroli str. 2353-2355, 3567-3725)

Największe odchylenia od planowanych kosztów dotyczyły:

- *amortyzacji*, wykonanej w 125,8% planu po zmianach (461 792,9 tys. zł) oraz w 118,9% wykonania 2019 r.;
- *wynagrodzeń bezosobowych,* wykonanych w 91,8% planu po zmianach (5 032,6 tys. zł) oraz w 564,29% wykonania 2019 r.;
- *świadczeń na rzecz osób fizycznych,* wykonanych w 80,8% planu po zmianach (3 497,5 tys. zł) oraz w 58,17% wykonania w 2019 r.;
- *składek na ubezpieczenie społeczne*, wykonanych w 96,9% (61 406,8 tys. zł) planu po zmianach oraz w 103,9% wykonania w 2019 r.;
- *opłat na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego*, wykonanych w 85,6% (701,3 tys. zł) planu po zmianach oraz w 60,1% wykonania w 2019 r.;
- *podatków stanowiących źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego*, wykonanych w 90,4% (454,1 tys. zł) planu po zmianach oraz w 94,6% wykonania w 2019 r.;
- *pozostałych kosztów funkcjonowania,* wykonanych w 83,6% planu po zmianach (195 870,2 tys. zł) oraz w 166,1% wykonania 2019 r.;
- *dotacji ogółem,* wykonanej w 51,3% (1 045 466,0 tys. zł) planu po zmianach oraz w 51,6% wykonania 2019 r., w tym *dotacji celowej*, wykonanej w 99,2% (406 184,0 tys. zł) planu po zmianach oraz w 44,9% wykonania 2019 r., *dotacji celowej na finansowanie projektów z udziałem środków UE – bieżące,* wykonanej na poziomie 69,2% (82 570,4 tys. zł) planu po zmianach oraz w 318,5% wykonania 2018 r. (w tym *na współfinansowanie* na poziomie 64,6% (12 405,3 tys. zł) planu po zmianach oraz w 283,3% wykonania 2019 r.);
- *dotacji celowej na finansowanie projektów z udziałem środków UE – majątkowe,* wykonanej na poziomie 44,6% (542 139,2 tys. zł) planu po zmianach oraz w 68,63% wykonania 2019 r., w tym *na współfinansowanie* na poziomie 26,4% (57 297,8 tys. zł) planu po zmianach oraz w 27,8% wykonania 2019 r.;
- *środków na wydatki majątkowe (nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne)*, wykonanych w 47,8% (1 174 185,9 tys. zł) planu po zmianach oraz w 98,3% wykonania 2019 r.

(akta kontroli str. 2353-2355, 3567-3725)

Dyrektor Departamentu Ekonomicznego wyjaśnił m.in., że:

Na wyższe niż ujęte w planie finansowym po zmianach wykonanie amortyzacji wpływ miało m.in. sukcesywne przejmowanie mienia od Marszałków województw na podstawie art. 528 ustawy […] *Prawo wodne, przyjęcia do użytkowania nowych środków trwałych, wyposażenia niskocennego oraz wartości niematerialnych i prawnych. Wykonanie planu w pozycji Świadczenia na rzecz osób fizycznych uzależnione jest od zapotrzebowania pracowników na wypłatę przedmiotowych świadczeń. Niewykonanie planu w pełnej wysokości wynikało z następujących przyczyn:*

- *oszczędności uzyskane po korzystnym rozstrzygnięciu postępowań przetargowych m.in. na dostawę odzieży i obuwia roboczego i ochronnego oraz środków ochrony indywidualnej dla pracowników PGW WP oraz dostawę posiłków regeneracyjnych dla pracowników,*
- *ostateczne rozstrzygnięcie części postępowań przetargowych pod koniec 2020 roku, co spowodowało przesunięcie części kosztów na kolejny rok,*
- *mniejsze zapotrzebowanie na środki ochrony indywidualnej w związku z wykonywaniem przez pracowników obowiązków służbowych zdalnie,*
- *z uwagi na z sytuację epidemiologiczną, która w znacznym stopniu ograniczała funkcjonowanie jednostki m. in. w związku z przebywaniem pracowników na urlopach opiekuńczych lub zwolnieniach chorobowych.*

Pozostałe koszty funkcjonowania – niższe wykonanie planu po zmianach wynikało m.in. z:

- *niezrealizowania z powodu pandemii szkoleń okresowych z zakresu udzielania pierwszej pomocy, szkoleń specjalistycznych, szkoleń z zakresu kpa, zamówień publicznych, ochrony danych osobowych oraz zagadnień finansowo – księgowych, szkoleń z zakresu zadań obronnych,*
- *niższych kosztów ubezpieczenia jednostek pływających, samochodów służbowych, łodzi oraz pozostałego majątku PGW WP,*
- *ograniczonych wyjazdów służbowych spowodowanych pandemią COVID-19,*
- *niższymi kosztami pakietów sportowych dla pracowników spowodowanych pandemiom COVID-19,*
- *zmiany harmonogramu realizacji projektu i przesunięcia na rok 2021 terminu zakończenia realizacji zadania związanego z działaniami promocyjnymi w ramach projektu „Stopień Brzeg Dolny – roboty modernizacyjne na stopniu, etap II",*
- *przesunięcia na rok 2021 realizacji Etapu I projektu „Opracowanie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania",*
- *w zakresie projektu „Przegląd i aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym", przesunięcia realizacji działań informacyjno-promocyjnych w ramach projektu „Budowa lodołamaczy dla RZGW Gdańsk".*

(akta kontroli str. 2457-2473)

Natomiast w kwestii porównania wykonania pozostałych kosztów funkcjonowania w 2020 r. do wykonania w 2019 r. dyrektor Departamentu Ekonomicznego wyjaśnił, że: *Główne pozycje determinujące wzrost kosztów r/r ujmowanych w przedmiotowej pozycji planu to koszty realizacji zadań realizowanych przy udziale środków z Unii*

Europejskiej, w tym Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko wzrost o 41.244 tys. zł.

(akta kontroli str. 2432-2454)

Szczegółowym badaniem objęto 14[34] działań informacyjnych, promocyjnych i reprezentacyjnych łącznie na 1 280,8 tys. zł w ramach: *Działania informacyjno-edukacyjne dot. przeciwdziałania skutkom suszy* oraz 15 podróży służbowych łącznie na 3,0 tys. zł. Wszystkie objęte szczegółowym badaniem podróże służbowe zostały rozliczone zgodnie z zarządzeniem nr 42/2019 Prezesa PGW WP z 16 sierpnia 2019 r. w sprawie określenia zasad realizacji krajowych i zagranicznych wyjazdów służbowych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie.

(akta kontroli str. 3726-3730)

Jak wyjaśniła kierownik Wydziału Komunikacji Społecznej: *Działania informacyjno-edukacyjne dot. przeciwdziałania skutkom suszy – w ramach działań realizowana była kampania informacyjno-edukacyjna, uruchomiona z powodu utrzymującej się suszy. Celem było poinformowanie społeczeństwa, za pomocą spotu filmowego, emitowanego w telewizji oraz publikacji w prasie i Internecie, o deficycie wody oraz sposobach jej lokalnego zatrzymania, m.in. poprzez zamianę trawników na łąki kwietne, poprzez korzystanie z krajowych programów nawodnień rolniczych oraz budowę zbiorników retencyjnych.*

(akta kontroli str. 2529-2530)

Według sprawozdania z wykonania rocznego planu finansowego PGW WP zaplanowana w ustawie budżetowej na 2020 r. kwota wynagrodzeń osobowych i bezosobowych stanowiła, odpowiednio, 381 416,0 tys. zł oraz 5 484,4 tys. zł. Natomiast kwota wykonanych wynagrodzeń osobowych w 2020 r. była niższa o 2,8% od kwoty wynagrodzeń zaplanowanych (a w przypadku wynagrodzeń bezosobowych o 8,24%).

(akta kontroli str. 3567-3706)

Przeciętne planowane zatrudnienie określono na 6 300 osób/etatów. W 2020 r. przeciętne zatrudnienie wynosiło 6 358 osób zatrudnionych na 6 217 etatach, co stanowiło 100,9% planowanej liczby osób i 98,7% planowanych etatów. W porównaniu do 2019 r. przeciętne zatrudnienie wzrosło o 308 osób (5,1%) oraz 298 etatów (5,0%). W zarządzie zatrudnionych było 5 osób na 5 etatach i w porównaniu do 2019 r. stan ten nie uległ zmianie. W administracji przeciętne zatrudnienie w 2020 r. wynosiło 4 673 osoby na 4 581 etatach, co stanowiło, odpowiednio, 100,9% i 98,9% planu. W porównaniu z 2019 r. zatrudnienie było wyższe o 319 osób (7,3%) i 292 etaty (6,8%).

Wydatki na wynagrodzenia osobowe w 2020 r. wyniosły 370 895,7 tys. zł, co stanowiło 97,2% planu po zmianach. W porównaniu do 2019 r. były one wyższe o 10 500,7 tys. zł (2,9%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2020 r. wynosiło 4 364,22 zł, w porównaniu do 2019 r. było wyższe o 71,46 zł (1,7%). W zarządzie przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosiło 21 617,89 zł i w porównaniu do 2019 r. było wyższe o 101,23 zł (0,5%). W administracji przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosiło 4 729,42 zł i w porównaniu do 2019 r. było wyższe o 148,01 zł (3,2%). Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe w 2020 r. wyniosły

[34] KZGW/KC/119/2020, KZGW/KC/56/2020, KZGW/KC/56/2020, KZGW/KC/56/2020, KZGW/KC/56/2020, KZGW/KCE/57/2020, KZGW/KC/67/2020, KZGW/KC/80/2020, KZGW/KC/276/2020, KZGW/KC/276/2020, KZGW/KC/276/2020, KZGW/KC/276/2020, KZGW/KC/276/2020, KZGW/KC/276/2020.

5 032,6 tys. zł, co stanowiło 91,8% planu po zmianach. W porównaniu do 2019 r. były one wyższe o 4 140,8,0 tys. zł (465%).

(akta kontroli str. 3704-3706, 3767-3768)

W 2020 r. w Wodach Polskich zawarto umowy zlecenia z 151 osobami, w tym 30 osobami będącymi pracownikami etatowymi PGW WP. Wynagrodzenie wypłacone w 2020 r. z tytułu umów cywilnoprawnych wyniosło 4 495,1 tys. zł, w tym wynagrodzenie wypłacone pracownikom zatrudnionym w PGW WP wyniosło 112,9 tys. zł. Zatrudnienie w PGW WP na umowach cywilnoprawnych było wyższe w porównaniu do roku 2019 o 15,2%, a koszty wynagrodzenia o 30,9%.

(akta kontroli str. 2238-2254)

Szczegółowym badaniem objęto 11 umów zlecenia[35], w tym umowy zawarte z 4 pracownikami PGW WP, co stanowiło 9,3% umów zawartych z pracownikami PGW WP w 2020 r. Wszystkie objęte szczegółowym badaniem umowy cywilnoprawne określały jednoznacznie zakres zadań i termin ich realizacji.

(akta kontroli str. 1101-1275)

Jak wyjaśnił dyrektor Departamentu Prawnego: *Departament Prawny KZGW sprawuje nadzór formalno-prawny nad umowami cywilnoprawnymi zawieranymi w KZGW.* […] *Procedura obiegu umów dla KZGW uregulowana została Zarządzeniem Prezesa PGW WP Nr 3/2020 z 21 stycznia 2020 r. w sprawie wprowadzenia wewnętrznej procedury obiegu umów w KZGW następnie zmienione Zarządzeniem Nr 28 z 8 maja 2020 r.. Jednakże w celu ujednolicenia zasad dot. zawierania, opiniowania i obiegu umów we wszystkich jednostkach organizacyjnych PGW WP zostało wydane nowe zarządzenie* […] *Nr 89/2020 z 22 grudnia 2020 r. w sprawie w sprawie wprowadzenia wewnętrznej procedury obiegu umów w PGW WP.*

(akta kontroli str. 2237)

Wydatki majątkowe PGW WP w 2020 r. wyniosły łącznie 1 174 185,9 tys. zł, co stanowiło 47,8% planu po zmianach, z tego:

1) Inwestycje z dotacji dla Wód Polskich – spodziewane wydatki wynikające z dokumentów strategicznych oraz utrzymanie majątku SP (obiekty hydrotechniczne, rzeki, potoki) – 14 572,4 tys. zł, tj. 4,92% planu po zmianach, z tego 4 817,0 tys. zł (97,0% planu po zmianach) stanowiła kwota dotacji (umowa nr BBF.WR.II.3113.1.1.2020) przeznaczona na realizację 14 zadań, a 9 755,4 tys. zł (69,8% planu po zmianach) kwota dotacji na dofinansowanie zadań realizowanych w ramach *Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry.* Niewydatkowane 277 032,1 tys. zł (93,5% planu po zmianach) zostały ujęte w wykazie planowanych wydatków budżetu państwa, które nie wygasają z upływem roku budżetowego[36].
2) Inwestycje unijne (POIŚ, Regionalne Programy Operacyjne[37]) – 543 382,8 tys. zł, tj. 44,7% planu po zmianach; niższe od planowanego wykonanie spowodowane było m.in.: utrudnieniami w rozpoczęciu i realizacji robót ze względu na wysoki stan wód oraz pandemię COVID-19, która spowodowała wydłużenie terminów dostaw materiałów potrzebnych do realizacji inwestycji; przedłużające się procedury administracyjnoprawne m.in. pozwolenia na budowę oraz związane z pozyskaniem gruntów, przesunięcia w czasie realizacji

35 K2358, K2358, V1727, L0017, A0087, A0095, A0096, A0102, A0062, A0102, A0103.

36 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2020 nie wygasają z upływem roku budżetowego – Dz. U. poz. 2422.

37 Dalej: RPO.

robót budowlanych w wyniku przedłużającej się procedury rozstrzygnięcia postępowań przetargowych. Np.: w ramach zadania *Modernizacja stopnia wodnego Rędzin na Odrze w km 260,7 – przystosowanie do III kl. Drogi wodnej* (RZGW we Wrocławiu, finansowanie POIiŚ[38]) niewykorzystanie środków wynikało z przestojów na budowie w liczbie 121 dni związanych z brakiem możliwości bezpiecznego wykonywania prac na górnym/dolnym stanowisku jazu z tytułu zalania grodzy, bądź przechodzenia przez jaz fali wezbraniowej oraz z tytułu opóźnienia o 21 dni dostawy kompletu łożysk niezbędnych do montażu konstrukcji stalowej prawego segmentu jazu. Na zaistniałą sytuację bardzo duży wpływ miała pandemia Covid-19. Niewykorzystane zostało również 68,0 tys. zł przeznaczone na wynagrodzenia dla pracowników, które zostało przeniesione na lata 2021/2022 z powodu planowanego przesunięcia zakończenia robót budowlanych na 2022 r.; *Rewitalizacja ubezpieczeń betonowych brzegów rzeki Warty w km 246,00 do km 243,5 (*RZGW w Poznaniu, finansowanie RPO woj. wielkopolskiego) z uwagi na niekorzystne warunki meteorologiczne i hydrologiczne nastąpiła konieczność przesunięcia realizacji etapu I i II na rok 2021.

3) Inwestycje ze środków NFOŚiGW – 8 040,0 tys. zł, tj. 59,4% planu po zmianach; niewykorzystanie środków było spowodowane m.in. opóźnieniami związanymi z zaistniałą sytuacją epidemiczną w kraju i wiążące się z nią zawieszenia terminów administracyjnych w związku z powyższym przedłużające się procedury administracyjne w postępowaniu o wydanie pozwoleń wodnoprawnych np.: zadanie *Zabezpieczenie lewego brzegu Soły w km 13+500 – 14+000 w m. Zasole* (RZGW w Krakowie), nie została wydana w 2020 r. decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach przez gminę Brzeszcze dla przedsięwzięcia i nie było możliwości realizacji zadania i wykorzystania środków (plan po zmianach wynosił 2 241,0 tys. zł).

4) Inwestycje finansowane z pożyczki (MBOiR, BRRE) – 429 714,8 tys. zł, tj. 93,6% planu po zmianach. Wydatki dotyczyły zadań realizowanych w ramach:

   - *Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry* – 135 872,2 tys. zł, tj. 89,2% planu po zmianach;
   - *Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły* – 293 842,6 tys. zł, tj. 95,8% planu po zmianach.

5) Inwestycje ze środków własnych – 177 795,9 tys. zł., tj. 68,3% planu po zmianach, niewykorzystanie środków było spowodowane m.in.: opóźnieniami związanymi z zaistniałą sytuacją epidemiczną w kraju, przedłużającymi się procedurami administracyjno-prawnymi, przesunięciami w czasie realizacji robót budowlanych w wyniku przedłużającej się procedury rozstrzygnięcia postępowań przetargowych.

6) Inwestycje ze środków jednostek samorządu terytorialnego – 679,9 tys. zł, tj. 150,2% planu po zmianach, wykonano dokumentację projektową inwestycji pn.: *Rozbudowa prawego wału przeciwpowodziowego rzeki Wisły na odcinku Jabłonna – Nowy Dwór Mazowiecki.*

W 2020 r. zakończono realizację m. in. następujących zadań:

- modernizacja śluz odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW w Gliwicach – przystosowanie do III klasy drogi wodnej – Faza II: zakończono modernizację i przekazano do użytkowania dwie śluzy Łabędy i Dzierżno,

[38] Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

całkowity koszt wykonania wyniósł 54 528,7 tys. zł, projekt realizowano w latach 2016-2021;

- zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze w województwie śląskim (polder) o całkowitej pojemności retencyjnej 185 mln m^3 wraz z obiektami i budowlami towarzyszącymi, całkowity koszt wykonania wyniósł 1 997 912,5 tys. zł, projekt realizowano w latach 1997-2021;
- modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego (projekt realizowany do 2017 r. przez DZMiUW we Wrocławiu) – etap I i II, całkowity koszt wykonania wyniósł 599 278,7 tys. zł, projekt realizowano w latach 2005-2021;
- modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego (w zakresie obiektów ochrony przed powodzią zarządzanych przez RZGW we Wrocławiu), całkowity koszt wykonania wyniósł 978 828,9 tys. zł, projekt realizowano w latach 2004-2021;

(akta kontroli str. 835-839, 3567-3725, 3914-3935)

Według rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach PGW WP w 2020 r. liczba postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia przedstawiała się następująco:

– *zamówienia klasyczne o wartości przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty, o której mowa w art. 4 pkt 8 pzp*[39] *i mniejszej od kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 pzp* – liczba postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia – 650, wartość zawartych umów netto – 353 706,8 tys. zł;

– *zamówienia o wartości równej lub przekraczającej kwoty określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 pzp* – liczba postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia – 499, wartość zawartych umów netto – 1 004 504,1 tys. zł;

– *zamówienia na usługi społeczne i inne szczególne usługi o wartości mniejszej, równej lub przekraczającej kwoty określone w art. 138g ust. 1 oraz w art. 138 o pzp* – liczba postępowań zakończonych udzieleniem zamówienia – 25, wartość zawartych umów netto – 29 017,7 tys. zł;

– *zamówienia, do których stosuję się przepisy ustawy uwzględniające aspekty społeczne* – liczba zakończonych postępowań – 1 158, wartość zawartych umów netto – 910 765,6 tys. zł;

– *zamówienia udzielone z wyłączeniem procedur określonych przez pzp z uwagi na inne przesłanki niż wartość zamówienia* – 149, wartość zawartych umów netto - 415 288,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 3773-3875)

Szczegółową analizą objęto 3 postępowania o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego dotyczące:

– zakupu urządzeń serwerowych dla PGW WP wraz z usługą instalacji;

– podniesienia funkcjonalności posiadanego przez zamawiającego systemu kopii zapasowych;

[39] Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.).

– zakupu opon, opon specjalistycznych oraz felg do samochodów służbowych PGW WP wraz z dystrybucją do ośmiu RZGW.

Wartość zawartych umów wyniosła 3 712,8 tys. zł brutto. Wydatki na realizację umów w 2020 r. wyniosły 3 567,1 tys. zł. W analizowanych postępowaniach nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 3876-3913)

Łączne wykonanie planu dotacji wyniosło 1 045 466,0 tys. zł (poz. VII), tj. 51,25%, w tym kwota przyznanych dotacji celowych (poz. VII.1.3) wyniosła 409 440,0 tys. zł (na realizację zadań określonych w art. 240 Pw[40] oraz na sfinansowanie wydatków obronnych[41]), a wykonanie wyniosło 406 184,0 tys. zł (99,2%).

W ramach poniesionych kosztów w wys. 82 570,4 tys. zł, (69,2% planu po zmianach), ujętych w poz. VII.1.4.*dotacja celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE (bieżące)* sprawozdania z wykonania planu finansowego PGW WP za 2020 r., realizowanych było 25 projektów w ramach POIiŚ, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna, RPO Województwa Zachodniopomorskiego, RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Ujęte w poz. VII.1.5 *dotacja celowa na finansowanie projektów z udziałem środków UE (majątkowe)* sprawozdania z wykonania planu finansowego PGW WP za 2020 r. koszty w wys. 542 139,2 tys. zł zostały poniesione na realizację 40 projektów w ramach POIiŚ, RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, RPO Województwa Zachodniopomorskiego, RPO Województwa Podkarpackiego, RPO Województwa Mazowieckiego i RPO Województwa Wielkopolskiego.

W ramach dotacji celowych przeznaczonych na inwestycje i zakupy inwestycyjne (poz. VII.1.6) wykorzystano 14 572,4 tys. zł, tj. 4,9% planu po zmianach (na realizację zadań określonych w art. 240 ust. 2-5 oraz 9 Pw[42] oraz na dofinansowanie zadań realizowanych przez PGW WP w ramach *Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry*[43].

Dla 18 projektów wykonanie wyniosło powyżej 95%. Wśród powodów niskiego wykonania zakładanego planu były warunki pogodowe i hydrologiczne, brak pozwoleń budowlanych i wodnoprawnych, przedłużająca się procedura przetargowa.

(akta kontroli str. 457-467, 3567-3725)

W 2020 r. Prezes PGW WP zawarł z Ministrem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej – dysponentem części 22 – Gospodarka wodna (od 13 listopada 2020 r. Minister Infrastruktury) 6 umów dotacji łącznie na 536 807,5 tys. zł, z której wykorzystano 491 598,6 tys. zł, tj. 91,6%, z tego 419 728,4 na wydatki bieżące i 71 870,2 tys. zł na wydatki inwestycyjne. Przyczynami niepełnego wykorzystania środków uzyskanych w formie dotacji były m.in.: trudne warunki pogodowe, przedłużające się procedury udzielania zamówień publicznych, różnice kursowe, a także opóźnienia w realizacji zadań ze względu na stan pandemii.

Rozliczenia ww. dotacji zostały przedłożone dotującemu, który je zatwierdził.

Na podstawie rozliczenia końcowego dotacji przyznanej umową BBF.WR.II.3113.1.2020 ustalono, że do rozliczenia zostało przyjęte 581,6 tys. zł

40 Umowa dotacji nr BBF.WR.II.3113.1.1.2020 zawarta z MGMiŻŚ.
41 Umowa dotacji nr BBF.WR.II.3113.1.9.2020 zawarta z MGMiŻŚ.
42 Umowa dotacji nr BBF.WR.II.3113.1.1.2020 zawarta z MGMiŻŚ.
43 Umowa dotacji nr BBF.WR.II.3113.1.7.2020 zawarta z MGMiŻŚ.

tytułem sfinansowania realizacji zadania *Zabezpieczenie przeciwpowodziowe potoku Grodna w km 0+000-0+220 w msc. Jadowniki, gm. Brzesko*.
Według faktury nr FV/28/2020 z 28 grudnia 2020 r. wartość wykonanych robót wyniosła 589,9 tys. zł i w takiej wartości wykonane zabezpieczenie przeciwpowodziowe prawidłowo zostało ujęte na koncie 080.

Wykonawcy ww. zadania naliczono karę umowną za zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy w wys. 8,3 tys. zł. Kara ta została potrącona z faktury nr FV/28/2020 i wykonawcy wypłacono 581,6 tys. zł. Wartość naliczonej kary umownej została zarachowana jako przychody na konto 760.

Natomiast zgodnie z § 4 ust. 1 umowy nr BBF.WR.II.3113.1.2020 osiągnięte w związku z realizacją umowy przychody stanowią dochód budżetu państwa i powinny być zwrócone na rachunek dochodów MI nie później niż do 8 stycznia 2021 r. (w przypadku przychodów za grudzień 2020 r.).

Dyrektor Departamentu Ekonomicznego PGW WP wyjaśnił, że przyczyną nieprzekazania kary umownej w wys. 8,3 tys. zł na rachunek dochodów MI było przeoczenie wynikające z niewłaściwego opisu zwrotu środków przez jednostkę realizującą projekt. Przelew został opisany jako zwrot niewykorzystanej dotacji, nie zaś jako zwrot kary umownej. 10 marca 2021 r. złożona została przez PGW WP do MI korekta rozliczenia uwzględniająca w rozliczeniu końcowym pełną kwotę faktury, tj. 589,9 tys. zł. Jednak 17 marca 2021 r. zastępca Dyrektora Departamentu Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej w MI zażądała anulowania korekty rozliczenia. Uznała bowiem, że jest ona nieprawidłowa.

(akta kontroli str. 769-834, 881-974)

Umowy o dofinansowanie ze środków z budżetu UE

Badaniem objęto 10 umów o dofinansowanie, z których 8 dotyczyło POIiŚ[44], a 2 RPO. Łączna kwota wydatkowanych środków z badanych umów wyniosła 62 866,4 tys. zł (w tym 1 708,4 tys. zł stanowiły wynagrodzenia), z czego 11 241,2 tys. zł sfinansowano w ramach wkładu własnego z dotacji BBF.WR.II.3113.1.3.2020 z 25 marca 2020 r. (w tym 578,7 tys. zł – wynagrodzenia).

(akta kontroli str. 3936-4092)

Koszty realizacji umów objętych badaniem w podziale na podzadania w ramach funkcji 12 *Środowisko* (zadanie 12.5 *Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi*) przedstawiały się następująco:

- podzadanie 12.5.1. *Kształtowanie, ochrona i wykorzystanie zasobów wodnych*[45] – 30 456,6 tys. zł;
- podzadanie 12.5.2. *Utrzymanie wód i urządzeń wodnych wraz z infrastrukturą związaną z gospodarowaniem zasobami wodnymi*[46] – 3 734, 1 tys. zł;
- podzadanie 12.5.3. *Ochrona przeciwpowodziowa*[47] – 28 675,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 4093-4805)

[44] W przypadku jednej umowy z uwagi na równocześnie prowadzoną kontrolę Delegatury NIK we Wrocławiu ograniczono się wyłącznie do badania wynagrodzeń.

[45] Badaniem objęto 6 umów: POIS.03.02.00-00-0003/16-00 z 20.12.2016 r., POIS.03.02.00-00-0082/19-00 z 19.08.2020 r., POIS.03.02.00-00-0080/19-00 z 19.08.2020 r., POIS.03.02.00-00-0081/19-00 z 19.08.2020 r., POIŚ.02.01.00-00-0015/16-00 z 21.03.2018 r., umowa partnerska do umowy RPWM.06.02.02-28-0001/16-00 z 26.04.2017 r.

[46] Badaniem objęto 1 umowę POIS.01.03.01-00.0074/16-00 z 16.03.2017 r.

[47] Badaniem objęto 3 umowy: POIS.02.01.00-00.0018/16-00 z 14.02.2017, POIS.02.01.00-00-0003/16-00 z 29.06.2016 r., RPWP.04.01.04-30-0001/19-00 z 25.10.2019 r.

Stwierdzono jednak, że umowy oraz aneksy do umów podpisywane już po utworzeniu PGW WP (tj. po 1 stycznia 2018 r.) nie zawierały kontrasygnaty głównego księgowego[48]. Stwierdzono także brak pisemnej zgody Prezesa PGW WP oraz brak pozytywnej opinii dyrektora Departamentu Ekonomicznego w KZGW przy zawieraniu umów o dofinansowanie lub ich aneksowaniu (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

W próbie 150 dokumentów księgowych łącznie na 62 866,43 tys. zł[49], zatwierdzonych w 2020 r. w ramach realizacji ww. umów dotacji, stwierdzono, że:

- 60 dokumentów księgowych (40,0% próby), łącznie na 34 238,5 tys. zł, nie zostało poddanych wstępnej kontroli dowodów księgowych przez głównego księgowego, w związku z wprowadzeniem w PGW WP rozwiązań organizacyjnych i regulacji wewnętrznych powierzających wykonywanie czynności, o których mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych[50], innym osobom aniżeli główny księgowy (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* – pkt. 2.2 *Księgi rachunkowe*).

  (akta kontroli str. 4095-4209, 4279-4586, 4757-4794)

- 3 dokumenty księgowe, zobowiązania łącznie na 4 086,7 tys. zł, zostały uregulowane po terminie określonym fakturą. W żadnym z tych przypadków kontrahent nie obciążył PGW WP odsetkami za zwłokę. W jednym przypadku zwłoka była jednodniowa, w dwóch przypadkach uzyskano prolongaty terminów płatności. Odnośnie jednej kontrola wykazała, że częściowa płatność za operację wskazaną na fakturze[51] w wys. 4 079,5 tys. zł została wykonana 8 lipca 2020 r. zamiast 22 czerwca 2020 r. – zgodnie z terminem płatności wyznaczonym przez kontrahenta.

  Według wyjaśnień Prezesa PGW WP *prolongata terminu płatności była konieczna, ponieważ do dnia płatności na rachunek finansowania zadania w części wkładu ze środków Unii Europejskiej nie zostały przekazane przez instytucje wdrażające środki na zapłatę faktury – 85%.*

  (akta kontroli str. 4828)

- W 3 przypadkach (dotyczących 2 umów) dokonano odbioru końcowego przed usunięciem wad stwierdzonych przez komisję odbiorową:

  a) W końcowym protokole odbioru robót budowlanych z 8 grudnia 2020 r. dla zadania *Zwiększenie efektywności energetycznej budynku RZGW we Wrocławiu przy ul. Wybrzeże Wyspiańskiego 39*[52] zgłoszono 37 usterek oraz wyznaczono 2 terminy ich usunięcia: pierwszy na 29 grudnia 2020 r. oraz drugi na 30 marca 2021 r. Część usterek (wymienionych w pkt 2-37 protokołu) zostało usuniętych, natomiast stwierdzone wady opisane w pkt 1 protokołu nie zostały poprawione w wyznaczonym terminie[53].

  (akta kontroli str. 4835-4850, 4957-4965)

---

48 Poza aneksem z 20 maja 2020r. do umowy POIŚ.02.01.00-00-0015/16-00 z 21 marca 2018 r. *Przegląd i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego*.

49 W tym , pięć dowodów księgowych łącznie na 18 244,1 tys. zł było objętych badaniem także w ramach badania wiarygodności ksiąg rachunkowych.

50 Dz. U. 2021 r. poz. 305, dalej: *ufp*.

51 Faktura nr 2020/918000120 z 19 maja 2020 r.

52 POIS.01.03.01-00.0074/16-00 z 16 marca 2017 r.

53 Dotyczące prac na zewnątrz budynku w zakresie prac poprawkowych na elewacji oraz cokole budynku, wykonania płytek przed wejściem głównym do budynku, wymiany dwóch sztuk okien wyłazowych w połaci dachowej, estetyki montażu oraz montażu krat w oknach.

Prezes PGW WP wyjaśnił, że: *Wykonawca uchyla się od dokonania usunięcia usterek. Ponadto wyjaśniam, że dokonanie odbioru końcowego robót przed usunięciem wad stwierdzonych w trakcie odbioru dokonano na mocy zapisów par. 14 ust. 12 lit. a umowy WR.RPI.5.21.4.2019.U z dnia 12.03.2019 r., w brzmieniu: „Jeżeli w trakcie odbioru końcowego, pogwarancyjnego i przed upływem rękojmi stwierdzone zostaną wady i/lub usterki to Zamawiającemu przysługują następujące uprawnienia: a. jeżeli wady nadają się do usunięcia – Zamawiający dokona odbioru wykonanych robót, wyszczególniając istniejące usterki, które zostaną usunięte zgodnie z postanowieniami §13 rękojmia za wady i gwarancja jakości". Opisane w wykazie wady były możliwe do usunięcia, w związku z powyższym Zamawiający nie mógł odmówić odbioru końcowego robót. Prawidłowość przedmiotowych działań potwierdza również szerokie orzecznictwo Krajowej Izby Odwoławczej np. wyrok KIO 2416/19 z dnia 13.12.2019 r., orzecznictwo sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego, wskazując jednocześnie, że wynikającego z art. 647 Kc[54] (istota umowy o roboty budowlane) obowiązku inwestora odbioru robót nie można sprowadzać do sytuacji, w której odbiór ma dotyczyć wyłącznie obiektu całkowicie wolnego od wad;*

(akta kontroli str. 4961-4962)

b) W zadaniu *Budowa lodołamaczy dla RZGW Gdańsk*[55] odebrano dwa lodołamacze czołowy i liniowy, przy czym:

- ✓ Odbioru końcowego etapu 3.5 HRF do umowy nr 89/2017 z 29 września 2017 r. dokonano przed usunięciem wad stwierdzonych przez komisję odbiorową dotyczących m.in. braku zapasowych płatów śruby oraz uszkodzenia wszystkich płatów śruby zamontowanych na piaście, co może, zgodnie z treścią protokołów, prowadzić do wystąpienia uszkodzeń również na głowicy śruby nastawnej. Zastępca Prezesa Wód Polskich wyjaśnił m.in., że: …*Komisja odbiorowa m.in. stwierdziła, że Wykonawca zgłosił jednostkę w stanie ukończonym, gotową do eksploatacji zgodnie z jego przeznaczeniem, zaś stwierdzone wady i usterki nadają się do usunięcia i nie uniemożliwiają użytkowania jednostki zgodnie z przeznaczeniem. Komisja wyznaczyła termin ich usunięcia, co jest zgodne z zapisami w umowie § 7 ust. 10 pkt 1…*
- ✓ Odbioru końcowego etapu 4.5 HRF do umowy nr 89/2017 z 29 września 2017 r. dokonano przed usunięciem wad stwierdzonych przez komisję odbiorową. Lodołamacz liniowy został przyjęty na podstawie podpisanego i zatwierdzonego protokołu odbioru końcowego; zgodnie z zapisami w umowie (§7 ust. 8 i 10 pkt 1) protokół dopuszcza odbiór z uwagami, wyznaczając termin na ich usunięcie. Komisja odbiorowa określiła wykonawcy termin usunięcia wad i usterek na 31 grudnia 2020 r., z wyjątkiem wad opisanych w części III, w punkcie 3.71, 3.76, które należy usunąć do 30 września 2021 r.

(akta kontroli str. 4974-4986, 5360-5374)

Wykonanie zobowiązań w 2020 r. na 31 grudnia 2020 r. wyniosło 973 313,0 tys. zł, co stanowiło 93,6% planu po zmianach, a jednocześnie 151,21% wykonania w 2019 r. Dyrektor Departamentu Ekonomicznego wyjaśnił, że wzrost wynikał m.in. z wysokości zobowiązań z tytułu: zaciągniętych pożyczek; dostaw i usług do 12

[54] Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny – Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, ze zm. (przyp. kontrolera).
[55] POIS.02.01.00-00.0018/16-00 z 14.02.2017 r.

miesięcy, opłaty za usługi wodne za wprowadzenie ścieków do ziemi (do przekazania do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej[56]), opłaty melioracyjnej i inwestycyjnej stanowiącej dochody budżetu, wadiów i zabezpieczenia umów, wynagrodzeń, podatków, ceł, ubezpieczeń oraz innych tytułów publicznoprawnych.

Zobowiązania z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów według sprawozdania wykonania planu finansowego 2020 r. wynosiły 583 186,8 tys. zł, co stanowiło 70,9% planu po zmianach oraz 384,8% wykonania w 2019 r. Jak wyjaśnił dyrektor Departamentu Ekonomicznego stwierdzona zmiana wynikała m.in. z otrzymania w 2019 r. z NFOŚiGW drugiej transzy pożyczki na realizację zadania pn.: *Budowa stopnia Wodnego Malczyce*[57], a także z otrzymania pożyczki udzielonej przez Ministra Finansów[58] na realizację inwestycji w ramach *Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry*[59] oraz *Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły*[60] (dalej: *POPDOW*). Przy czym w 2019 r. środki tzw. *kredytowe* na realizację zadań w ramach POPDO i POPDOW, Wody Polskie otrzymywały w formie dotacji celowej. Powyższe spowodowało, w opinii ww. dyrektora, wzrost zobowiązań z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów z 151 552,6 tys. zł do 583 186,8 tys. zł, według stanu na koniec roku budżetowego.

Według sprawozdania z wykonania planu finansowego 2020 oraz sprawozdania Rb-Z za IV kwartał 2020 r.[61] nie wystąpiły zobowiązania wymagalne na koniec 2020 r.

(akta kontroli str. 2432-2454, 5049-5051)

Zapłacone odsetki od zobowiązań wyniosły 1 212,1 tys. zł. Główne pozycje stanowiły: odsetki zapłacone w związku z rozstrzygnięciem Kolegium Odwoławczego w sprawie decyzji znak 351/2016 z 28 października 2016 r. dotyczącej wycinki drzew i krzewów – 86,0% (1 041,9 tys. zł) oraz odsetki wynikające z wyroków sądowych – 11,8% (142,8 tys. zł). Wystąpiły również odsetki m.in. wynikające z korekt deklaracji podatkowych, czy zbyt długiego obiegu dokumentów, skutkującego regulowaniem zobowiązań po terminie.

Główny księgowy oświadczył[62], że przyczyną zapłaty odsetek w wysokości 1 041,9 tys. zł było: *Ponad czteroletnie rozpatrywanie odwołania przez Kolegium Odwoławcze, w sytuacji, gdy ocena, czy odwołanie wniesiono w terminie, jest czynnością wstępną i stricte techniczną, nie wymagającą czteroletniego badania dokumentów.*

(akta kontroli str. 5055)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Brak pisemnej zgody Prezesa PGW WP oraz brak pozytywnej opinii dyrektora Departamentu Ekonomicznego w KZGW przy zawieraniu 4 umów o dofinansowanie[63] oraz przy aneksowaniu 5 umów[64].

---

56 Dalej: NFOŚiGW.

57 Umowa Nr 128/2018/Wn-01/NZ-WA/P o dofinansowanie w formie pożyczki, zmieniona aneksami nr 1/50 z 24 stycznia 2020 r. i nr 2/515 z 30 czerwca 2020 r.

58 Umowa pożyczki z 23.06.2020 r.

59 Dalej: *POPDO*.

60 Dalej: *POPDOW*.

61 Z 8 lutego 2021 r.

62 Pismo znak KG.091.1.2021.4.eż.

63 POIS.03.02.00-00-0082/19-00 z 19.08.2020, POIS.03.02.00-00-0080/19-00 z 19.08.2020, POIS.03.02.00-00-0081/19-00 z 19.08.2020, RPWP.04.01.04-30-0001/19-00 z 25.10.2019

Zgodnie z zarządzeniem nr 59/2019 Prezesa Wód Polskich z 16 października 2019 r. określającym zasady zawierania, informowania i przekazywania przez jednostki organizacyjne PGW WP umów o dofinansowanie, pre-umów, umów dotacji, porozumień oraz aneksów i załączników do tych umów, na potrzeby realizacji przedsięwzięć finansowanych i planowanych do finansowania ze źródeł:

- Funduszy Europejskich,
- dofinansowanych (dotacje) z budżetu jednostek samorządu terytorialnego,
- NFOŚiGW, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz innych jednostek sektora finansów publicznych,
- pożyczek i kredytów,

wystawienie przedmiotowych dokumentów powinno zostać poprzedzone pisemną zgodą Prezesa PGW WP lub osoby upoważnionej[65]. Przed ich przekazaniem do podpisu Prezesa PGW WP wymagana była pozytywna opinia dyrektora Departamentu Ekonomicznego w KZGW w zakresie możliwości jego sfinansowania i uprzedniej analizie departamentu merytorycznego w KZGW odpowiedzialnego za dany obszar działalności[66]. Zgodnie z § 5 ww. zarządzenia zgoda ta:

- upoważnia do zgłoszenia zadania do projektu planu finansowego PGW WP,
- lub jeśli została wydana w trakcie roku budżetowego i wywołuje skutki finansowe na realizację planu finansowego w danym roku wymaga dalszego postępowania w oparciu o procedury wewnętrzne, tj. zarządzenia Prezesa PGW WP: nr 11/2019 z 1 kwietnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia *Instrukcji w zakresie planowania zadaniowo-finansowego i realizacji budżetu w PGW WP* oraz nr 22/2019 z 10 czerwca 2019 r. w sprawie wprowadzenia *Procedury zmiany planu finansowego PGW WP*.

Od czasu obowiązywania zarządzenia nr 59/2019 (tj. od 16 października 2019 r.) żadna z badanych umów ani aneksów do nich nie uzyskała pisemnej zgody Prezesa PGW WP lub osoby upoważnionej.

(akta kontroli str. 4898-4906)

Prezes PGW WP wyjaśnił m.in., że: *Zgodnie z art. 527 ustawy* […] *Prawo wodne „Z dniem wejścia w życie ustawy należności, zobowiązania, prawa i obowiązki Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej będącego państwową jednostką budżetową oraz regionalnych zarządów gospodarki wodnej będących państwowymi jednostkami budżetowymi stają się odpowiednio należnościami, zobowiązaniami, prawami i obowiązkami Wód Polskich", w związku z powyższym zobowiązanie wynikające z zawartej umowy zostało przejęte do realizacji przez PGW WP.*

Zastępca Prezesa ds. Zarządzania Środowiskiem Wodnym wyjaśnił, że: *W związku z ujęciem projektów w „Wykazie Projektów Zidentyfikowanych przez właściwą instytucję w ramach trybu pozakonkursowego" przed wejściem w życie Zarządzenia 59/2019 nie było konieczności uzyskiwania zgody Prezesa PGW WP. Projekty zostały uwzględnione w Planie finansowym PGW na 2020 r. i miały zapewnione finansowanie* […]
Jednocześnie pragnę zaznaczyć, iż w trybie roboczym z Dyrektorami ds. ekonomicznych jednostek uzgodniono, że aneksy zmniejszające dofinansowanie nie

---

64 Aneks nr POIS.02.01.00-00-0003/16-07 z 19.10.2020, aneks nr POIS.03.02.00-00-0003/16-02 z 2.04.2020, aneks nr. POIS.01.03.01-00.0074/16-02 z 13.07.2020, aneks nr. POIS.02.01.00-00.0018/16-05 z 20.05.2020, aneks nr 6 z 31.07.2020 r. do umowy partnerskiej z 21.10.2016 r.

65 § 4 pkt 1 zarządzenia nr 59/2019 Prezesa Wód Polskich z 16 października 2019 r.

66 § 4 pkt 7 zarządzenia nr 59/2019 Prezesa Wód Polskich z 16 października 2019 r.

będą wymagały uzyskiwania zgody Prezesa PGW WP w trybie Zarządzenia 59/2019.

(akta kontroli str. 4898-4948, 4957- 4965)

Zgodnie z treścią zarządzenia nr 59/2019 Prezesa Wód Polskich zawarcie wszystkich umów i aneksów, dotyczące dofinansowania m.in. z Funduszy Europejskich powinny zostać poprzedzone pisemną zgodą Prezesa PGW WP. Ponadto w treści ww. zarządzenia nie było zapisów wyłączających obowiązek uzyskania zgody Prezesa PGW WP w przypadku aneksów zmniejszających dofinasowanie.

(akta kontroli str. 4898-4906)

Zdaniem NIK stwierdzony stan faktyczny świadczy o postępowaniu niezgodnym z ww. wewnętrzną procedurą Wód Polskich.

1.3 Gospodarowanie wolnymi środkami

Opis stanu faktycznego

Działania PGW WP w zakresie postępowania z wolnymi środkami były zgodne z § 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie[67].

(akta kontroli str. 2360, 2526-2527, 3509-3544)

W Wodach Polskich na koniec 2020 r. stan środków pieniężnych wyniósł 600 325,0 tys. zł i środki w tej wysokości, w ramach konsolidacji, zostały ulokowane w Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) 31 grudnia 2020 r. jako depozyt overnight. W porównaniu do planowanego stanu środków pieniężnych lokowanych w depozyt overnight (89 885,0 tys. zł), wykonanie wyniosło 667,9% planu po zmianach. Natomiast w porównaniu do wykonania w 2019 r. stan ww. środków był wyższy o 10,8%.

Dyrektor Departamentu Ekonomicznego wyjaśnił m.in., że: *Wysokość odsetek od depozytów u Ministra Finansów uzależniona jest od środków, które zgodnie z rozporządzeniem* […] *w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie* […], *przekazywane są w depozyt overnight. Zgodnie z § 8 ww. rozporządzenia „Depozyty overnight oprocentowane są według stopy depozytowej Narodowego Banku Polskiego obowiązującej w dniu utworzenia depozytu overnight". Mając na uwadze powyższe, zgodnie z obowiązującą tabelą oprocentowania środków w BGK na rachunkach bankowych prowadzonych dla przedsiębiorców oraz innych klientów instytucjonalnych, od maja 2020 r. oprocentowanie do ww. depozytów wynosi 0%.*

(akta kontroli str. 2432-2454)

Średnia kwota z 12 miesięcy 2019 r. środków przekazywanych w depozyt overnight wyniosła 5 483,1 tys. zł, z tego najwyższa średnia kwota środków przekazywanych w depozyt overnight wyniosła w KZGW – 65 796,9 tys. zł, a najniższą średnią kwotę tych środków zanotowano w RZGW w Białymstoku – 112,9 tys. zł. Z tytułu zagospodarowania wolnych środków PGW WP uzyskało przychody w postaci odsetek w wys. 553,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 2526-2527)

W ramach zarządzania płynnością finansową, Prezes PGW WP wydał 9 września 2019 r. zarządzenie nr 50/2019 w sprawie określenia zasad oceny celowości

[67] Dz. U. poz. 1864.

zaciągania zobowiązań finansowych i kontroli dokonywania wydatków ze środków publicznych w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie, które określało procedury, którym podlegały wszystkie operacje gospodarcze[68] bez względu na źródło finansowania. Ocena celowości zaciągania zobowiązań finansowych i kontrola dokonywania wydatków ze środków publicznych przebiegała w 2 etapach: wstępnej oceny celowości zaciągania zobowiązań oraz kontroli dokonywania wydatków ze środków publicznych.

Ponadto Prezes PGW WP wydał 16 października 2019 r. zarządzenie nr 59/2019 w sprawie zgód na zawieranie umów z określonych źródeł finansowania, informowania o tych umowach i ich przekazywania, w którym określone zostały zasady informowania i przekazywania przez jednostki organizacyjne PGW WP umów o dofinansowanie, pre-umów, umów dotacji, porozumień oraz aneksów i załączników do tych umów na potrzeby realizacji zadań, a także procedura wnioskowania o zgodę na realizację przedsięwzięcia.

(akta kontroli str. 2356-2357)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

1.4 Realizacja zadań Wód Polskich

Opis stanu faktycznego

W ramach funkcji 11 *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic* realizowano 1 zadanie, 1 podzadanie i 2 działania. Plan kosztów realizacji zadań nie był zmieniany i wynosił 1 434,0 tys. zł. Na realizację zadania 11.4W *Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa* poniesiono koszty w wys. 927,7 tys. zł tj. 64,7% planu.

W ramach funkcji 12 *Środowisko* realizowano jedno zadanie – 12.5 W *Ochrona wód i gospodarowanie zasobami wodnymi*, a w jego ramach 3 podzadania i 11 działań. Plan kosztów realizacji zadania po zmianach wynosił 1 611 809,2 tys. zł. Wykonanie wyniosło 1 575 910,0 tys. zł, tj. 97,8%.

Na realizację poszczególnych podzadań poniesiono następujące koszty:

- Podzadanie 12.5.1.W *Kształtowanie, ochrona i wykorzystanie zasobów wodnych* – 265 128,3 tys. zł (67,7% planu według ustawy budżetowej i 87,0% planu po zmianach). Osiągnięta wartość miernika, określonego *jako stopień zaawansowania prac nad II aktualizacją planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (w %)*, wyniosła 73% wobec przewidywanych 73%.
- Podzadanie 12.5.2.W *Utrzymanie wód i urządzeń wodnych wraz z infrastrukturą związaną z gospodarowaniem zasobami wodnymi* – 1 117 680,0 tys. zł (104,1% planu według ustawy budżetowej i 99,5% planu po zmianach). Osiągnięta wartość miernika, określonego jako *stopień realizacji potrzeb w zakresie utrzymania majątku Skarbu Państwa przy konieczności zachowania jego dobrego stanu* (w %) wyniosła 23% wobec przewidywanych 28% (82,1% planowanej wartości).
- Podzadanie 12.5.3.W *Ochrona przeciwpowodziowa* – 193 101,7 tys. zł (190,8% planu według ustawy budżetowej i 104,9% planu po zmianach). Osiągnięta wartość miernika, określonego jako *liczba realizowanych w danym roku przedsięwzięć wynikających z planów zarządzania ryzykiem powodziowym (w szt.)* wyniosła 199 wobec przewidywanego 145 (137,2% planowanej wartości).

[68] Z wyłączeniem zamówień dostaw i usług długookresowych i ciągłych np. zakup energii, wody, usług pocztowych, usług telekomunikacyjnych koszty delegacji, wynagrodzeń i pochodnych, podatki itp.

W realizacji wartości mierników dla poszczególnych działań wystąpiły następujące odchylenia:

- Działanie 12.5.1.2 *Inwestycje w zakresie kształtowania zasobów wodnych* – osiągnięta wartość miernika, określonego jako liczba realizowanych w danym roku przedsięwzięć (w szt.) wyniosła 44 wobec planowanych 38. Wcześniejsza realizacja zadań inwestycyjnych wyniknęła z uwagi na oszczędności poprzetargowe oraz zmiany w harmonogramach zadań pierwotnie ujętych w ramach wskaźnika.
- Działanie 12.5.2.3 *Wykonanie praw właścicielskich w zakresie powierzonego majątku* – osiągnięta wartość miernika, określonego jako procentowy udział wpływów zrealizowanych w danym roku z tytułu wykonywania praw właścicielskich Skarbu Państwa (w %) wyniosła 120,1% wobec planowanego 100%. Większa realizacja wynikała z rzeczywistych wpływów z umów majątkowych i rybackich oraz aktualizacji procedur gospodarowania mieniem Skarbu Państwa w zakresie wysokości stawek czynszu za dzierżawę i najem.
- Działanie 12.5.2.4 *Usuwanie skutków powodzi* – osiągnięta wartość miernika, określonego jako stopień likwidacji skutków powodzi w majątku Skarbu Państwa związanym z gospodarką wodną (w %) wyniosła 7% wobec planowanego 100%. Przyczyną braku realizacji było nieprzyznanie przez MGMiŻŚ środków z rezerwy celowej na przeciwdziałanie i usuwanie skutków powodzi i koniecznością realizacji tych zadań ze środków własnych przeznaczonych na zadania utrzymaniowe pochodzące z wygospodarowanych oszczędności.
- Działanie 12.5.3.1 *Planowanie i koordynacja zarządzania ryzykiem powodziowym* – osiągnięta wartość miernika, określonego jako stopień zaawansowania prac nad opracowaniem aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym (w %) wyniosła 71% wobec planowanego 80%. Na obniżenie % wykonania miernika wpływ miała weryfikacja kosztów oraz oszczędności.

Głównymi czynnikami, które wpłynęły na wykonanie wartości miernika (70,5%) dla funkcji *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic* były stan pandemiczny w związku z Covid-19 oraz przekazanie dotacji na cele obronne dopiero we wrześniu 2020 r.

(akta kontroli str. 748-758)

Program realizacji zadań związanych z utrzymywaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną na 2020 r. opracowano w lutym 2020 r., a następnie przekazano do poszczególnych RZGW[69] oraz do MGMiŻŚ[70]. 26 czerwca 2020 r. podsekretarz stanu w MGMiŻŚ, działając z upoważnienia ministra właściwego do spraw gospodarski wodnej, uzgodniła ww. program i na podstawie art. 356 ust. 4 Pw zatwierdziła go.

(akta kontroli str. 5144-5145)

Zbiorczy formularz ewidencyjny za 2019 r.[71], o którym mowa w art. 194 ust. 5 Pw, przygotowano w październiku 2020 r. i przekazano terminowo, tj. 23 października 2020 r., do MI oraz do Ministerstwa Klimatu i Środowiska[72].

(akta kontroli str. 5145, 5151-5158)

---

69 Pismo z 3 marca 2020 r. znak: KPU.530.2.3.2020.RS.

70 Pismo z 3 marca 2020 r. znak: KPU.530.2.2.2020.RS.

71 Obejmujący żeglugowe wykorzystanie śluz i pochylni przez statki oraz wydatki poniesione na rozwój i utrzymanie śródlądowych dróg wodnych i ich infrastruktury.

72 Pismem znak: KPŚ.034.1.2020.ŁP.

Roczny plan działania na 2020 rok złożono w MGMiŻŚ 31 lipca 2019 r., tj. zgodnie z art. 240 ust. 13 Pw. Sprawozdanie z działalności PGW WP za 2019 r. przekazano do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej 29 czerwca 2020 r., tj. przed upływem terminu określonego w art. 240 ust. 14 Pw[73].

Prezes PGW WP wyjaśnił m.in., że: *W 2020 roku na polecenie ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej nie przeprowadzono w PGW Wody Polskie kontroli na zasadach i w trybie określonym w przepisach o kontroli w administracji rządowej, o których mowa w art. 356 ust. 3 ustawy* […] *Prawo wodne…*

(akta kontroli str. 5061-5062)

Zarządzeniem nr 38/2019 Prezesa PGW WP z 14 sierpnia 2019 r w sprawie wprowadzenia *Procedury „System kontroli zarządczej w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie"* wprowadzono w Wodach Polskich uregulowania dotyczące: identyfikacji ryzyka, analizy ryzyka oraz reakcji na ryzyko, o których mowa m.in. w komunikacie nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych[74].

Proces wdrożenia rejestru ryzyk rozpoczęto w listopadzie 2019 r. Proces identyfikacji, analizy i oceny ryzyk rozpoczęto w marcu 2020 r. W lipcu 2020 r. dyrektorom poszczególnych departamentów udostępniono bazę ryzyk zidentyfikowanych. We wrześniu poszczególni dyrektorzy PGW WP zostali zobligowani do monitoringu ryzyk zidentyfikowanych dla poszczególnych celów i zadań określonych w *Planie działalności na 2020 r.* Rejestr ryzyk PGW WP na 2020 r. zawiera 2 364 pozycje, przy czym niektóre z nich się powtarzają z uwagi na zidentyfikowanie takich samych ryzyk w różnych jednostkach. Początkowo rejestr ryzyk zmaterializowanych zawierał 196 pozycji, ale po analizie przesłanych list ryzyk przez Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego liczba pozycji w tym rejestrze zmniejszyła się do 18 pozycji, odnoszących się do 6 celów części C planu działalności. Najwięcej, bo aż 7 pozycji dotyczyło *Zapewnienia realizacji wymagań prawnych i odpowiednio regulacji wewnętrznych w ramach obronności, BHP oraz ochrony informacji niejawnych*.

(akta kontroli str. 111-260, 633-634, 654-658)

W *Oświadczeniu o stanie kontroli zarządczej za rok 2020* z 28 lutego 2020 r. Prezes PGW WP zgłaszał zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w 2020 r. poprzez m.in. niedopasowanie zasobów kadrowych i informatycznych do zadań wykonywanych przez PGW WP, brak jednolitych zasad wynagradzania, nieefektywny system naliczania opłat za usługi wodne, niejednolity system zarządzania projektami, brak skutecznego wewnętrznego sytemu obiegu informacji, problemy z procesem dotyczącym zarządzania ryzykiem (te zastrzeżenia były również zgłaszane za 2019 rok). Dodatkowo wskazywano na niejednoznaczne interpretacje przepisów prawa oraz linię orzeczniczą powodujące trudności w realizacji zadań oraz problemy z pełnym wykorzystywaniem przyznanych środków finansowych.

(akta kontroli str. 575-632)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

[73] Tj. 30 czerwca 2020 r.
[74] Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego PGW WP w zakresie przychodów i kosztów. Stwierdzone nieprawidłowości polegające na niestosowaniu regulacji wewnętrznych dotyczących zgód na zawieranie umów z określonych źródeł finansowania nie miały wpływu na wykonanie planu finansowego PGW WP.

OBSZAR

2. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

2.1 Sprawozdania

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2020 r. przez PGW WP:

- z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej,
- z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym (Rb-BZ2),

oraz

- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2020 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Wszystkie RZGW zostały zobowiązane do przekazania rocznych sprawozdań wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym za 2020 r. (RB-BZ 2) zgodnie z zapisami ksiąg rachunkowych wg stanu na 1 marca 2021 r. Na ich podstawie sporządzono roczne sprawozdanie RB-BZ 2 Wód Polskich, które 12 marca 2021 r. przekazano do MI. 15 kwietnia 2021 r. złożono skorygowane sprawozdanie RB-BZ 2. Różnice w sprawozdawanych kosztach rocznych osiągnęły wartość 26 819,5 tys. zł, z czego największa zmiana dotyczyła kosztów przedstawianych przez RZGW w Krakowie (wzrost o 16 853,9 tys. zł).

Odnośnie do powstałych rozbieżności pomiędzy sprawozdaniem rocznym przekazanym 12 marca 2021 r., a jego korektą, przekazaną 15 kwietnia 2021 r., dyrektor Departamentu Ekonomicznego wyjaśnił, że wynikały one m.in. z konieczności:

- dokonania drobnych korekt księgowań kwalifikujących koszty do roku 2020,
- zaksięgowania nadwyżek inwentaryzacyjnych, będących wynikiem nierozliczonej inwestycji pn. *Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego*,
- dokonania korekty odpisu aktualizującego należności,
- zawiązania rezerw na sprawy sądowe,
- dokonania księgowań odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych wynikających z rozliczenia zaliczek wpłacanych w 2020 r. w deklaracji podatku dochodowego od osób prawnych (CIT-8).

(akta kontroli str. 748-758)

Odnośnie do monitorowania w ramach budżetu zadaniowego postępów w realizacji działań dotyczących środków trwałych w budowie, dyrektor Departamentu Ekonomicznego wyjaśnił, że sprawozdanie z realizacji planu finansowego sporządzane jest w układzie memoriałowym zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym[75]: *Dane w sprawozdaniach, o których mowa w § 3 ust. 1 wykazuje się w zakresie wykonania – w kwotach wydatków/kosztów narastająco od*

[75] Dz. U. z 2020 r. poz. 704.

początku roku budżetowego do końca okresu sprawozdawczego oraz faktyczne wykonanie planowanej wartości mierników.

(akta kontroli str. 759-768)

Sprawozdania Rb-N oraz Rb-Z za IV kwartał 2020 r. sporządzono terminowo[76].

W Zintegrowanym Systemie Zarządzania *Eden*[77] wykorzystywanym m.in. do prowadzenia ksiąg rachunkowych w PGW WP umieszczono odrębną funkcjonalność w module *Finanse* wspomagającą wykonanie sprawozdania wraz z instrukcją korzystania z funkcjonalności. Sprawozdania sporządzane były ręcznie z częściowym wspomaganiem przez system finansowo-księgowy ZSZ Eden.
Wstępne zestawienia danych o zobowiązaniach i należnościach na potrzeby ww. sprawozdań sporządzane były w jednostkach organizacyjnych PGW WP automatycznie na podstawie ustalonego mapowania kont księgowych. Każde wstępne zestawienie poddawane było weryfikacji[78] przez pracowników komórek finansowo-księgowych we właściwych jednostkach organizacyjnych PGW WP. Zbiorcze sprawozdania Rb-N oraz Rb-Z za IV kwartał 2020 r. zostały sporządzone w Departamencie Księgowym w KZGW na podstawie sprawozdań cząstkowych przygotowanych w poszczególnych RZGW i KZGW.

(akta kontroli str. 5329, 5380)

Główny księgowy oświadczył, że częściowe zautomatyzowanie procesu przygotowywania ww. sprawozdań ma na celu zminimalizowanie możliwości popełnienia błędów przez pracowników. Jednocześnie ostateczna weryfikacja danych przez pracowników w drugim etapie jest niezbędna w celu analizy poprawności danych zestawionych przez ZSZ Eden, w tym dotyczących m.in. faktur korygujących.

(akta kontroli str. 5329)

Sprawozdania Rb-N oraz Rb-Z za IV kwartał 2020 r. zawierały dane zgodne z danymi prezentowanymi w zestawieniu obrotów i sald na 31 grudnia 2020 r. sporządzonym 4 lutego 2021 r. Niemniej jednak dane te zostały przygotowane na podstawie wszystkich zapisów w księgach rachunkowych, w tym zapisów utrzymywanych w stanie edycji (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*). Tym samym nie można uznać, że zawierały one wiarygodne dane o należnościach i zobowiązaniach.

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Nierzetelne sporządzenie sprawozdań Rb-N oraz Rb-Z za IV kwartał 2020 r. na podstawie zapisów księgowych utrzymywanych w stanie edycji, co było niezgodne z art. 20 ust. 5 w związku z art. 23 uor.
   W toku kontroli, stwierdzono, że w ZSZ Eden nie było funkcjonalności filtrowania zapisów wprowadzonych do ksiąg rachunkowych według kryterium ich statusu: a) trwały zapis księgowy, b) zapis w stanie edycji. Ustalono, że w księgach częściowych prowadzonych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych PGW WP utrzymywano dla niezamkniętego miesięcznego okresu sprawozdawczego grudzień 2020 r. zapisy w stanie edycji w okresie,

[76] Kontrola wykazała, że sprawozdania Rb-N oraz RB-Z za IV kwartał 2020 r., a także roczne sprawozdanie Rb-UZ zostały przekazane do MI w dniu 8 lutego 2021 r. pismem znak KGF.3122. 1 .2020.MU.

[77] Dalej: *ZSZ Eden*.

[78] Polegającej na analizie kont rozrachunkowych (podział na właściwe kategorie tj. przyporządkowanie w układzie podmiotowym oraz stanu wymagalności) pod kątem zasad określonych w przepisach.

w którym sporządzane były ww. sprawozdania, tj. m.in. od 28 stycznia 2021 r. do 8 lutego 2021 r.

Stwierdzono, że numer pozycji w dzienniku dowodów był nadawany automatycznie w ZSZ Eden w momencie zatwierdzenia zapisu uprzednio utrzymywanego w stanie edycji, tj. w momencie dokonania trwałego zapisu w księgach rachunkowych.

(akta kontroli str. 5029-5030, 5035-5038, 5040, 5045, 5328, 5386)

Zastępca głównego księgowego oświadczyła m.in., że *w dniu sporządzania sprawozdania Rb-N oraz Rb-Z za IV kwartał 2020 r.,* […] *okres rozliczeniowy grudzień 2020 r. nie był zamknięty, dlatego też w ww. sprawozdaniach mogły być ujęte zapisy utrzymywane w stanie edycji. Planowane jest złożenie korekty sprawozdania Rb-N za IV kwartał 2020 r.*

(akta kontroli str. 5329)

Do 19 kwietnia 2021 r. kontrolerzy NIK nie otrzymali kopii korekt ww. sprawozdań, ani informacji o ich sporządzeniu.

(akta kontroli str. 5576)

2.2 Księgi rachunkowe

Opis stanu faktycznego

W PGW WP księgi rachunkowe prowadzone były przy użyciu, zatwierdzonego do stosowania przez Prezesa Wód Polskich[79] ZSZ Eden[80], którego wersja nie była określona w *Polityce rachunkowości PGW WP* obowiązującej w 2020 r., ani prezentowana na wydrukach z systemu sporządzanych dla okresów sprawozdawczych 2020 r. do dnia aktualizacji systemu do wersji 4.44 (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

W załączniku nr 3 do *Polityki rachunkowości PGW WP* określono *Zakładowy Plan Kont,* stosowany w 2020 r. w PGW WP.

Zasady i tryb obiegu dokumentów księgowych w Wodach Polskich, w tym akceptacji dokumentów księgowych w RZGW przez inne osoby aniżeli główny księgowy, zostały określone w załączniku nr 1 do zarządzenia Prezesa PGW WP nr 78/2019 w sprawie wprowadzenia *Instrukcji obiegu dokumentów księgowych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie*[81]*,* które weszło w życie w dniu jego podpisania, tj. 30 grudnia 2019 r. Zarządzenie to zostało zmienione w drodze zarządzeń Prezesa PGW WP nr 23/2020 oraz nr 51/2020.

Zarządzeniem Prezesa PGW WP nr 39/2020 powierzono z dniem 6 czerwca 2020 r. kierownikom wydziałów finansowo-księgowych w RZGW PGW WP wykonywanie czynności określonych w art. 54 ufp, a będących w kompetencji głównego księgowego (szczegółowy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 5019-5024, 5187)

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych PGW WP przeprowadzono na próbie 95 zapisów księgowych (i odpowiadających im dowodów księgowych) łącznie na 212 546,3 tys. zł, z tego 26 zapisów księgowych łącznie na 53 533,2 tys. zł,

[79] Zarządzenie Prezesa PGW WP nr 93/2020 z 30 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia *Polityki rachunkowości Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie*, które weszło w życie z dniem podpisania z mocą obowiązywania od 1 stycznia 2020 r. Zarządzenie to uchyliło zarządzenie Prezesa PGW WP nr 79/2019, zmienione zarządzeniem Prezesa PGW WP nr 32/2020.

[80] Wersja 4.43 na 6 lutego 2021 r.

[81] Dalej: *instrukcja obiegu dokumentów księgowych*.

wylosowanych metodą monetarną[82], oraz 69 zapisów księgowych wybranych metodą niestatystyczną (celowo)[83] łącznie na 159 013,1 tys. zł. W czasie kontroli zidentyfikowano nieprawidłowości, które opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 5574-5575)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Badanie 95 zapisów księgowych (tj. 100% badanej próby) łącznie na 212 546,3 tys. zł wykazało nieprawidłowości (więcej niż jedna nieprawidłowość w kilku dowodach)[84]. I tak w przypadku:

   1) 95 zapisów, łącznie na 212 546,3 tys. zł, stwierdzono brak jednoznacznego powiązania zapisu w dziennikach księgowych z dowodami księgowymi, w związku z nieuregulowaniem w dokumentacji wewnętrznej PGW WP jednolitych zasad nadawania numeracji dowodom księgowym, będącym podstawą zapisów w systemie finansowo-księgowym.

      (akta kontroli str. 5211-5215, 5321-5327, 5360-5374, 5574-5575)

      W przyjętych w PGW WP zasadach rachunkowości nie uregulowano w 2020 r. zagadnienia numeracji dowodów księgowych. Stwierdzono zróżnicowanie pomiędzy jednostkami organizacyjnymi PGW WP w sposobie oznaczania dokumentów księgowych.

      (akta kontroli str. 5043-5044, 5522-5526)

      W 2020 r., w ramach kontroli NIK P/20/001, w sprawie braku uregulowania w 2019 r. w PGW WP sposobu numeracji dokumentów księgowych celem zapewnienia jednoznacznego powiązania zapisu w dziennikach księgowych z dowodami księgowymi główny księgowy wyjaśnił m.in., że: …*W związku z tym, iż wykorzystywane do numeracji dokumentów są możliwości ZSZ Eden nie regulowano tych rozwiązań w dokumentach wewnętrznych. Planowane jest ujęcie tej kwestii regulacjami wewnętrznymi*[85].

      (akta kontroli str. 5522)

      W odniesieniu do braku uregulowania ww. kwestii w 2020 r. główny księgowy wyjaśnił, że: *Stosowanie systemu księgowego w PGW WP zakłada przynajmniej podstawową wiedzę z zakresu księgowości, pracownicy PGW WP nie mają problemów z numerowaniem i identyfikowaniem dokumentów źródłowych. Zasady numeracji dokumentów księgowych wynikają wprost z techniki dokumentowania zapisu. W związku z licznymi uwagami oraz niedociągnięciami związanymi z systemem ZSZ Eden, funkcjonującym w PGW WP od momentu powstania jednostki, od roku 2019 toczyły się prace związane z zakupem i wdrożeniem nowego systemu ERP spełniającego m.in. wszystkie wymagania prawne. W chwili obecnej PGW WP dokonało wyboru oferty najkorzystniejszej. W związku z wniesionymi odwołaniami oczekujemy na wyznaczenie terminu rozprawy przez KIO.*

---

[82] Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem.

[83] Wybranych w wyniku przeprowadzonego przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych.

[84] W tym dwa rodzaje błędów o charakterze systemowym.

[85] Tj. na potrzeby kontroli P/20/001 – wystąpienie pokontrolne znak KSI.410. 001.03.2020, str. 47.

Jednocześnie nie wyjaśnił przyczyn zróżnicowania w sposobie oznaczania dokumentów księgowych pomiędzy jednostkami organizacyjnymi PGW WP.

(akta kontroli str. 5528-5529)

Najwyższa Izba Kontroli podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w wystąpieniu pokontrolnym z kontroli P/20/001, że nie kwestionuje faktu nanoszenia w jednostkach organizacyjnych PGW WP numeracji na dowody księgowe, lecz możliwość jednoznacznego powiązania dowodu księgowego z zapisem w dziennikach dowodów. Kontrola wykazała różnice w sposobie numerowania dowodów księgowych pomiędzy jednostkami organizacyjnymi PGW WP wynikające, w opinii NIK, z nieopisania zasad nadawania numeracji dowodom księgowym.

Zdaniem NIK brak jednoznacznego sposobu numeracji dokumentów księgowych w PGW WP skutkował brakiem jednoznacznego powiązania zapisów w dzienniku z dowodami księgowymi, co było niezgodne z art. 14 ust. 2 uor[86].

2) 82 zapisów, łącznie na 147 789,1 tys. zł, stwierdzono, że główny księgowy PGW WP nie dokonał wstępnej kontroli dowodów księgowych będących podstawą tych zapisów w związku z wprowadzeniem w PGW WP rozwiązań organizacyjnych, a następnie regulacji wewnętrznych, niezgodnych z art. 54 ufp.

   Ponadto w ramach badania 145 dokumentów księgowych[87], łącznie na 44 622,3 tys. zł, skontrolowanych w ramach badania 10 umów o dofinansowanie z budżetu UE, stwierdzono, że 55 dokumentów księgowych łącznie na 15 994,4 tys. zł nie zostało także poddanych wstępnej kontroli przez głównego księgowego.

   (akta kontroli str. 4814-4825, 4835-4888, 5211-5215, 5321-5327, 5360-5374, 5574-5575)

   Zgodnie z pkt. 2.3.3. załącznika nr 1 do instrukcji obiegu dokumentów księgowych dowody księgowe sprawdzone pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym podlegają akceptacji przez głównego księgowego w KZGW lub odpowiednio kierownika Wydziału Finansowo-Księgowego oraz zastępcę dyrektora ds. Organizacyjno-Ekonomicznych w RZGW. Osoby zatwierdzające mają prawo odmówić akceptacji przedstawionego dokumentu. W takim przypadku należy określić na dowodzie księgowych przyczynę odmowy wraz z czytelnym podpisem lub parafką z pieczątką imienną i datą podpisu.

   Na podstawie pkt. 2.3.1. instrukcji obiegu dokumentów księgowych wykazy stanowisk, innych niż wymienionych wprost w przedmiotowej regulacji wewnętrznej, upoważnionych do przeprowadzania kontroli i akceptacji lub zatwierdzania dowodów księgowych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych PGW WP, zostały sporządzone i zatwierdzone przez zastępcę Prezesa PGW WP lub dyrektorów RZGW po 31 grudnia 2019 r.

[86] Sposób dokonywania zapisów w dzienniku powinien umożliwiać ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi.

[87] Łącznie zbadano 150 dokumentów księgowych łącznie na 62 866,4 tys. zł, co opisano na str. 20 wystąpienia pokontrolnego, przy czym 5 dowodów księgowych łącznie na 18 244,1 tys. zł zostało uwzględnione w próbie 82 zapisów.

Kontrola NIK wykazała, że w pkt 6 zarządzenia nr 39/2020 Prezesa PGW WP z 6 czerwca 2020 r. w sprawie zmiany regulaminu organizacyjnego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie zarządzono, że:

W § 59 dodaje się ust. 6 o następującej treści:
„6. Kierownikom Wydziałów Finansowo-Księgowych powierza się obowiązki i odpowiedzialność w zakresie gospodarki finansowej regionalnych zarządów gospodarki wodnej, tj.:
a) prowadzenie rachunkowości jednostki;
b) wykonywanie dyspozycji środkami pieniężnymi;
c) dokonywania wstępnej kontroli:
- zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym;
- kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych".

(akta kontroli str. 5004)

W myśl art. 54 ust. 1 pkt 3 ufp głównym księgowym jednostki sektora finansów publicznych jest pracownik, któremu kierownik jednostki powierza obowiązki i odpowiedzialność w zakresie dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym, kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych.

Zgodnie z dyspozycją art. 54 ust. 3 ufp dowodem dokonania przez głównego księgowego wstępnej kontroli jest jego podpis złożony na dokumentach dotyczących danej operacji.

W sprawie przyczyn powierzenia w PGW WP innym osobom aniżeli główny księgowy realizacji zadań leżących w wyłącznej kompetencji głównego księgowego Prezes PGW WP wyjaśnił m.in., że: *Powierzenie kierownikom wydziałów finansowo-księgowych w RZGW zadań z zakresu kompetencji głównego księgowego określonych w art. 54 ustawy o finansach publicznych wynikało z realizacji zaleceń pokontrolnych po kontroli NIK.* […] *Podstawą powierzenia* […] *zadań określonych w art. 54 ufp jest ust. 1 art. 54 uofp w związku z art. 241 ust. 6 Prawa wodnego.*

Jednocześnie wyjaśnił, że od 1 stycznia 2020 r. do 6 czerwca 2020 r.*, tj. dnia wdrożenia ww. zmiany w regulaminie organizacyjnym, kierownikom wydziałów finansowo-księgowych oraz zastępcom dyrektorów RZGW realizację zadań w zakresie RZGW określonych w art. 54 ufp powierzono na podstawie odrębnych pełnomocnictw.*

Z przedłożonych pełnomocnictw[88] wynika, że Prezes PGW WP powierzał pracownikom RZGW i KZGW ww. zadania na podstawie art. 53 ust. 2 ufp.

(akta kontroli str. 5425-5428)

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela opinii Prezesa PGW WP, że art. 54 ust. 1 ufp w związku z art. 241 ust. 6 Pw stanowi podstawę do multiplikowania funkcji głównego księgowego w PGW WP. Izba podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w wystąpieniu pokontrolnym z kontroli P/20/001[89], że: *Ustawa o finansach publicznych nie uprawnia kierownika jednostki sektora finansów publicznych, takiej jak państwowa osoba prawna,*

[88] Znak KEF.30.31.2.2018.MU z 20 lutego 2018 r., KEF.30.30.1.2018.MU z 20 lutego 2018 r.KEF.30.26.11.2018.BM z 10 września 2018 r., KEF.30.20.12.2018.BM z 10 września 2018 r.
[89] Str. 49.

do powierzenia zadań głównego księgowego innym osobom, gdyż prowadziłoby to do sytuacji multiplikowania funkcji głównego księgowego w tej jednostce. […] *Nie negując oczywistego prawa Prezesa PGW WP, jako kierownika jednostki, do powierzania na mocy art. 53 ufp pracownikom zadań z zakresu gospodarki finansowej, należy* […] *podkreślić, że do zakresu gospodarki finansowej nie zalicza się czynności związanych z prowadzeniem ksiąg rachunkowych, bowiem zadania i odpowiedzialność w tym zakresie kierownik zobowiązany jest obligatoryjnie przekazać głównemu księgowemu.*

Zdaniem NIK powyższe postępowanie w zakresie niedokonywania przez głównego księgowego wstępnej kontroli dowodów księgowych, a także ww. regulacje wewnętrzne dopuszczające takie postępowanie w odniesieniu do RZGW, były niezgodne z art. 54 ust. 1 pkt 3 ufp. Tym samym nie można uznać, iż ww. rozwiązania wdrożone w PGW WP, w tym w drodze zarządzenia Prezesa PGW WP nr 39/2020 były prawidłową realizacją wniosków sformułowanych przez NIK w wystąpieniu pokontrolnym z kontroli P/20/001.

3) 4 zapisów[90], łącznie na 3 083,0 tys. zł, stwierdzono błąd w zakresie nanoszenia poprawek w dokumentach wewnętrznych wytworzonych w PGW WP w ramach prowadzonej kontroli merytorycznej lub formalno-rachunkowej dowodu księgowego, tj. dokonanie poprawek niezgodnie z wymogami art. 22 ust. 3 w związku z art. 22 ust. 1 uor.

(akta kontroli str. 5211-5215, 5321-5327, 5360-5374, 5574-5575)

Dyrektorzy RZGW, lub ich zastępcy wyjaśnili, że stwierdzony stan faktyczny wynikał m.in. z pomyłki lub błędu pracownika.

W przypadku dokumentu księgowego znak 4/2020 dyrektor RZGW w Warszawie wyjaśniła, że: *Nie dokonano poprawy na dekrecie dowodu. Numer naniesiony na dekretacji dowodu księgowego wpisany był częściowo flamastrem, a częściowo długopisem. Następnie treść wpisaną długopisem pogrubiono flamastrem nie dokonując poprawy treści zapisu.*

(akta kontroli str. 5483-5486)

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że zgodnie z art. 22 ust. 3 uor nie można poprawiać pojedynczych liter lub cyfr na dokumencie księgowym.

4) 10 zapisów[91], łącznie na 2 119,0 tys. zł, stwierdzono błędną datę operacji gospodarczej na dowodzie księgowym, tj. niezgodną z datą wystąpienia tej operacji.
Dyrektorzy RZGW lub ich zastępcy wyjaśnili m.in., że dokumenty księgowe zostały wystawione prawidłowo, bowiem zostały wystawione z datą podpisania protokołu odbioru, zaś jako datę sprzedaży wskazano datę zakończenia dostawy/usługi, czyli m.in. ostatni dzień miesiąca, za który usługa została wykonana.

(akta kontroli str. 5483-5486)

[90] Dotyczących dokumentów księgowych znak: 20FKK0817; 4/2020; F/0093/11/2020; FSI2020120010.
[91] Dotyczących dokumentów księgowych znak: 03W/01/2020; 04/2020; 1/04/2020; FV/16/2020; FV/21/2020; FV/49/2020; FV/7/2020; 1/03/2020; 70/2020; FVA/2020/03/000037.

Zapisy wszystkich umów zawartych przez PGW WP z wykonawcami zawierały postanowienia, zgodnie z którymi odbiór przedmiotu umowy, czy to częściowy, czy końcowy następował na podstawie protokołu, a tylko podpisany protokół stanowił podstawę do wystawienia faktury. Tym samym data podpisania protokołu była datą operacji gospodarczej.

(akta kontroli str. 5321-5327)

Zdaniem NIK, dowody księgowe zawierające błędne daty operacji gospodarczej były niezgodne z art. 22 ust. 1 uor i jako nierzetelne nie powinny być podstawą ujęcia operacji gospodarczych w księgach rachunkowych.

5) 1 zapisu[92], na 335,0 tys. zł, stwierdzono brak daty zatwierdzenia dokumentu księgowego będącego podstawą tego zapisu.

(akta kontroli str. 5321-5327)

Zastępca dyrektora RZGW we Wrocławiu wyjaśnił, że stwierdzony stan faktyczny wynikał z omyłki.

(akta kontroli str. 5483-5486)

Zdaniem NIK, brak podania daty zatwierdzenia dowodu księgowego było postępowaniem nierzetelnym.

6) 13 zapisów[93], łącznie na 48 011,5 tys. zł, stwierdzono sporządzenie lub korektę dekretacji po wstępnej kontroli lub przed kontrolą formalno-rachunkową.

(akta kontroli str. 5211-5215, 5321-5327, 5360-5374)

Dyrektorzy RZGW lub ich zastępcy wyjaśnili, że przyczyną takiego stanu rzeczy było spiętrzenie prac, problemy kadrowe w związku z zagrożeniem pandemicznym lub dokonywanie korekt dekretacji przed wprowadzeniem trwałego zapisu do ksiąg rachunkowych.

(akta kontroli str. 5483-5486)

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że błędna dekretacja nie powinna być zaakceptowana w ramach wstępnej kontroli dokumentu księgowego.

Zdaniem NIK, powyższe postępowanie było niezgodne z przepisami wewnętrznymi, tj. instrukcją obiegu dokumentów księgowych.

7) 16 zapisów[94], łącznie na 40 659,3 tys. zł, wprowadzono trwały zapis do ksiąg rachunkowych dot. operacji gospodarczej przed wstępną kontrolą dokumentu księgowego będącego podstawą tego zapisu.

(akta kontroli str. 5211-5215, 5321-5327, 5360-5374)

Dyrektorzy RZGW lub ich zastępcy wyjaśnili m.in., że przyczyną takiego stanu rzeczy było spiętrzenie prac, problemy kadrowe w związku z zagrożeniem pandemicznym. Ponadto wskazywano jako przyczynę m.in. fakt, że zgodnie z opisem schematu nr 8 instrukcji obiegu dokumentów, akceptacja dokumentu następuje po zaksięgowaniu dokumentów (pkt 7

---

92 Dotyczy dokumentu księgowego znak: 20FKK0817.

93 Dotyczy dokumentów księgowych znak: 054/NS/05/2020; 07/12/2020; 1/04/2020; 11/2020; 121/NS/10/2020; 3/2020; 4/2020; 59/2020; 900017698; FA/37/06/2020/RB; FA/5/10/2020; FVA/2020/03/000037; PR/1/10/2020.

94 Dotyczy dowodów księgowych znak: 900017323; 085_2020; 10/2020; 2/09/2020; 2020/08/00457/O; 2020/918000120; 6292000051; 70/2020; 900017236; FA/37/06/2020/RB; FE200023; FS/20/8/1; FVA/2020/03/000037; O/S1/0041258/20; P/P/13371761/00041/21; S0690784/20.

schematu) osoba akceptująca jednocześnie dokonuje kontroli tego księgowania na podstawie załączonego wydruku dekretacji lub brak funkcji bufora w systemie, co skutkowało zaewidencjonowaniem w dacie księgowania.

(akta kontroli str. 5483-5486)

Zdaniem NIK dokonywanie trwałych zapisów w księgach rachunkowych przed kontrolą dowodu księgowego, a także postanowienia instrukcji obiegu dokumentów dopuszczające takie działanie były niezgodne z art. 54 ust. 1 pkt 3 ufp.

8) 16 zapisów[95], łącznie na 6 753,9 tys. zł, stwierdzono wskazanie w dekretacji dokumentu księgowego, a następnie ujęcie w księgach operacji gospodarczej w innym okresie aniżeli okres, w którym wystąpiła ta operacja, co było niezgodne z art. 20 ust. 1 uor.

(akta kontroli str. 5211-5215, 5321-5327, 5360-5374)

Dyrektorzy RZGW lub ich zastępcy wyjaśnili, że stwierdzony stan faktyczny wynikał m.in. z błędu pracownika, dużej liczby spraw. W wyjaśnieniach wskazywano także m.in., że ujęcie dokumentu księgowego w następnym miesiącu wynikało z dostosowania do kalendarza zamknięcia miesiąca. Argumentowano także m.in., że zgodnie z art. 24 ust. 1 uor księgi rachunkowe prowadzone są na bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych – termin, *na bieżąco* oznacza, że dokumenty mogą być zapisywane do ksiąg np.: w następnym miesiącu przed datą sporządzenia wymaganych sprawozdań i deklaracji podatkowych.

(akta kontroli str. 5483-5486)

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela powyższej argumentacji, bowiem zgodnie z art. 20 ust. 1 uor do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Tym samym nieujęcie operacji gospodarczej w okresie sprawozdawczym w którym wystąpiła ta operacja uniemożliwia realizację wymogu art. 24 ust. 1 uor.

2. Utrzymywano zapisy w stanie edycji, tj. stosowano funkcję bufora, natomiast w zasadach (polityce) rachunkowości nie wskazano możliwości tymczasowego wykorzystywania takiej funkcji, co stanowiło naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c uor.

(akta kontroli str. 5043-5044, 5401-5408)

Prezes PGW WP wyjaśnił, że: *Wykorzystanie funkcjonalności systemów finansowo-księgowych polegających na utrzymaniu zapisów w stanie edycji jest powszechną praktyką.*
Zapisy wprowadzane do ksiąg rachunkowych były utrzymywane w stanie edycji w związku z realizacją zaleceń pokontrolnych z przeprowadzonych w PGW WP kontroli. Ustawa o rachunkowości nie nakazuje regulowania tej kwestii

[95] Dotyczy dowodów znak: 03W/01/2020; 0464669248; 0464726032; 092/NS/07/2020; 11/07/2020; 12./2020; 2/2/2020/B; 311/02/2020; 38411517; 5/BU/2020; F/0093/11/2020; FA/11/2020; FS 5128/A/2020; FS 74/2020; FS-45/MPP/2020; FV/001901/08/2020.

w przyjętych rozwiązaniach. Zasady korzystania z buforu wynikają wprost z funkcjonalności systemu.

(akta kontroli str. 5410)

Nie negując faktu, iż funkcjonalności polegające na utrzymywaniu zapisów w stanie edycji, jak również filtrowaniu zapisów w księgach rachunkowych według kryterium ich statusu, tj. trwały zapis lub w stanie edycji, są stosowane przez jednostki organizacyjne, NIK zauważa, że ustawodawca w art. 10 ust. 1 pkt 3 lit c precyzyjnie określił, iż dokumentacja systemu rachunkowości musi zawierać opis systemu przetwarzania danych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera – opis systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania, a ponadto określenie wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji. Tym samym przetwarzanie danych poprzez utrzymywanie ich w stanie edycji powinno być uregulowane w przyjętych zasadach rachunkowości.

3. Niesporządzenie zestawień obrotów i sald do 20 dnia następnego miesiąca, dla miesięcznych okresów sprawozdawczych: styczeń, luty, marzec 2020 r., tj. niezgodnie z art. 24 ust. 4 uor oraz pkt. 1.6 polityki rachunkowości.

(akta kontroli str. 5043-5044, 5413-5414)

Kontrola NIK wykazała, że zestawienia obrotów i sald dla okresów sprawozdawczych: styczeń, luty, marzec 2020, zostały sporządzone dopiero 10 maja 2020 r.

Główny księgowy wyjaśnił, że ww. zestawienia zostały sporządzone 10 maja 2020 r. …*ze względu na trwający stan pandemii, nawał prac związanych z trwającymi w PGW WP intensywnymi kontrolami oraz trwającym audytem.*

(akta kontroli str. 5528)

4. Brak oznaczenia w 2020 r. wersji oprogramowania ZSZ Eden na zestawieniach wyświetlanych na ekranie monitora komputera oraz na wydrukach z ksiąg w 2020 r., co było niezgodne z art. 13 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c uor.

(akta kontroli str. 5019-5024, 5328)

Główny księgowy wyjaśnił, że: *Zapewnienie zamieszczenia oznaczenia wersji systemu ZSZ Eden na zestawieniach obrotów i sald oraz wydrukach dziennika dowodów, w tym na podglądzie ksiąg rachunkowych na monitorze komputera nastąpiło w roku 2021 po wprowadzeniu odpowiedniej poprawki w kolejnej wersji oprogramowania. W związku z licznymi uwagami oraz niedociągnięciami związanymi z systemem ZSZ Eden, funkcjonującym w PGW WP od momentu powstania jednostki, od roku 2019 toczyły się prace związane z zakupem i wdrożeniem nowego systemu ERP spełniającego m.in. wszystkie wymagania prawne. W chwili obecnej PGW WP dokonało wyboru oferty najkorzystniejszej. W związku z wniesionymi odwołaniami oczekujemy na wyznaczenie terminu rozprawy przez KIO.*

(akta kontroli str. 5529)

5. Zamykanie w różnych terminach miesięcznych okresów sprawozdawczych w jednostkach organizacyjnych PGW WP, w tym kończenie w różnych

terminach ujmowania operacji gospodarczych w danym okresie sprawozdawczym.

Kontrola NIK wykazała, że w 2020 r. zamknięcie miesięcznych okresów sprawozdawczych nastąpiło w poszczególnych jednostkach organizacyjnych PGW WP w różnych terminach w przypadku miesięcy: styczeń, luty, marzec, kwiecień, maj oraz listopad.

Od stycznia 2020 r. do marca 2020 r. (włącznie) wszystkie jednostki organizacyjne PGW WP kończyły tego samego dnia wprowadzenie do danego okresu rozliczeniowego zapisów dot. operacji gospodarczych, tj. odpowiednio 15 lutego 2020 r., 14 marca 2020 r., 15 kwietnia 2020 r.

Kontrola dzienników prowadzonych przez poszczególne RZGW i KZGW wykazała, że począwszy od okresu rozliczeniowego kwiecień 2020 r. w różnych terminach ujmowano w księgach operacje gospodarcze w danym miesięcznym okresie sprawozdawczym, przy czym różnica wynosiła od 2 do 5 dni kalendarzowych w przypadku okresów rozliczeniowych: kwiecień 2020 r. - listopad 2020 r.

(akta kontroli str. 5413-5414)

W sprawie różnic w datach zakończenia księgowań operacji gospodarczych do danego miesięcznego okresu sprawozdawczego Prezes PGW WP wyjaśnił, że różnica wynikała z dostosowania się PGW WP do zaleceń pokontrolnych nakazujących ujednolicenie dat zamykania ksiąg dla danego miesiąca w zakresie odpowiedzialności poszczególnych jednostek organizacyjnych PGW WP.

Natomiast w sprawie różnic zamykania w różnych terminach miesięcznych okresów sprawozdawczych wyjaśnił on, że: *…Po uwagach wynikających z kontroli przeprowadzonych w roku 2020, realizując zalecenie pokontrolne, poczynając od miesiąca czerwca 2020 roku ujednolicono datę zamykania ksiąg dla danego miesiąca w zakresie odpowiedzialności poszczególnych jednostek organizacyjnych PGW WP. Pojedynczy przypadek (RZGW Rzeszów, listopad 2020) zamknięcia okresu dzień później niż dla pozostałych jednostek (ale w terminie wskazanym w Polityce rachunkowości) wynikał z trudnej sytuacji kadrowej wynikającej ze stanu pandemii oraz wiązanego m.in. z tym faktem natłoku prac w tym okresie.*

(akta kontroli str. 5409)

Najwyższa Izba Kontroli zauważa podejmowanie działań w PGW WP w celu ujednolicenia dat zamykania miesięcznych okresów sprawozdawczych w księgach rachunkowych. Niemniej jednak stwierdzone przypadki występowania ww. różnic świadczą o naruszeniu art. 20 ust. 1 uor.

6. Zamykanie miesięcznych okresów sprawozdawczych po dacie wygenerowania zestawienia obrotów i sald, tj. niezgodnie z art. 24 ust. 5 pkt 2 uor.

   Kontrola wykazała zamknięcie miesięcznych okresów sprawozdawczych w 2020 r. po dacie wygenerowania zestawienia obrotów i sald. I tak w przypadku okresu sprawozdawczego:

   a) styczeń – w jednostkach organizacyjnych PGW WP takich jak: RZGW Bydgoszczy, KZGW, RZGW we Wrocławiu, RZGW w Krakowie, RZGW w Lublinie;

b) luty – w jednostkach organizacyjnych PGW WP takich jak: RZGW w Szczecinie, RZGW w Bydgoszczy, KZGW, RZGW w Krakowie, RZGW w Lublinie;
c) marzec – w jednostkach organizacyjnych PGW WP takich jak: RZGW w Szczecinie, RZGW w Bydgoszczy, RZGW w Gliwicach, RZGW w Krakowie, KZGW, RZGW w Lublinie;
d) kwiecień – w jednostkach organizacyjnych PGW WP takich jak: KZGW, RZGW w Krakowie, RZGW w Lublinie;
e) maj – w jednostkach organizacyjnych PGW WP takich jak: RZGW w Krakowie; RZGW w Lublinie.

(akta kontroli str. 5413-5414)

Główny księgowy wyjaśnił, że przepisy uor nie regulują kolejności ww. działań.

(akta kontroli str. 5569)

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela opinii głównego księgowego, bowiem ustawodawca precyzyjnie określił w art. 24 ust. 5 pkt 2 uor, że zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej są sporządzane przynajmniej za poszczególne okresy sprawozdawcze, nie rzadziej niż na koniec miesiąca, w terminie, o którym mowa w pkt. 1, a za rok obrotowy – nie później niż do 85 dnia po dniu bilansowym. Tym samym ww. zestawienie za dany okres sprawozdawczy co do zasady nie powinno być sporządzane przed zamknięciem danego miesięcznego okresu sprawozdawczego w księgach rachunkowych.

7. Wprowadzenie do ksiąg rachunkowych danych z dowodów księgowych, które jeszcze nie były wystawione.

Kontrola wykazała wprowadzenie do ksiąg rachunkowych 537 zapisów dotyczących dokumentów księgowych przed ich wystawieniem[96].
Główny księgowy wyjaśnił m.in., że: *Dla wskazanych* […] *dokumentów w kolumnie „data księgowania" wskazano datę wprowadzenia i przygotowania cyklicznych dokumentów sprzedaży do wprowadzenia do obrotu w terminie wymaganym odrębnymi regulacjami. Stan taki wynika z usprawnienia prac związanych z wystawianiem dokumentów. Wskazane dokumenty zaewidencjonowane są we właściwych okresach sprawozdawczych.*

(akta kontroli str. 5013-5018)

Zdaniem NIK wprowadzanie do ksiąg rachunkowych, nawet w stanie edycji, zapisów dotyczących dokumentów księgowych nieistniejących w dniu dokonywania zapisu było niezgodne z art. 20 ust. 2 uor.

8. Brak kontrasygnaty głównego księgowego na umowach realizowanych w 2020 r., a zawieranych w RZGW PGW WP w latach 2018-2020 i dotyczących zaciągnięcia zobowiązań.

Kontrola wykazała, że 70 dokumentów księgowych o łącznej wartości 70 127,0 tys. zł zostało zatwierdzonych do płatności w związku z realizacją umów, które nie były poddane wstępnej kontroli przez głównego księgowego.

(akta kontroli str. 5506-5511)

Prezes PGW WP wyjaśnił, że: *Główny Księgowy jednostki sektora finansów publicznych zgodnie z art. 54 ust. 1 ufp ma powierzone obowiązki*

[96] RZGW w Białymstoku – 111; RZGW w Bydgoszczy – 21; RZGW w Warszawie– 160; RZGW we Wrocławiu – 245.

i odpowiedzialność w zakresie prowadzenia rachunkowości jednostki, wykonywania dyspozycji środkami pieniężnymi, dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowymi oraz kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych. Zawarcie umowy nie jest operacją gospodarczą, a zdarzeniem gospodarczym. Co do zasady umów zawieranych przez PGW WP nie można zakwalifikować również do operacji finansowych.

(akta kontroli str. 5512)

Kontrola NIK wykazała, że główny księgowy składał podpis na innych umowach i aneksach do umów zawieranych w KZGW PGW WP, w 2020 r., w tym – w formie podpisu na karcie uzgodnień wewnętrznych umowy[97].

(akta kontroli str.5211-5215, 5321-5327, 5360-5374, 5536-5537)

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela stanowiska Prezesa PGW WP, iż kontrasygnata głównego księgowego na umowie dotyczącej operacji gospodarczej i finansowej nie jest wymagana. Co prawda zawarcie umowy na wykonanie usługi lub dostawę towaru zwykle nie pociąga za sobą konieczności natychmiastowej zapłaty za wykonanie przedmiotu umowy, niemniej jednak złożenie podpisu na umowie przez osobę upoważnioną do jej zawarcia wywołuje dla jednostki skutki finansowe, w związku z zaciągnięciem zobowiązania.

Zgodnie z art. 40 ust. 1 ufp jednostki sektora finansów publicznych zobowiązane są prowadzić rachunkowość zgodnie z przepisami uor, z uwzględnieniem zasad określonych w niniejszej ustawie.
W myśl art. 54 ust. 3 ufp dowodem dokonania przez głównego księgowego wstępnej kontroli, o której mowa w ust. 1 pkt 3, jest jego podpis złożony na dokumentach dotyczących danej operacji. Złożenie podpisu przez głównego księgowego na dokumencie, obok podpisu pracownika właściwego rzeczowo, oznacza, że:
1) nie zgłasza zastrzeżeń do przedstawionej przez właściwych rzeczowo pracowników oceny prawidłowości tej operacji i jej zgodności z prawem;
2) nie zgłasza zastrzeżeń do kompletności oraz formalno-rachunkowej rzetelności i prawidłowości dokumentów dotyczących tej operacji;
3) zobowiązania wynikające z operacji mieszczą się w planie finansowym jednostki.

Zdaniem NIK brak podpisu głównego księgowego na ww. umowach świadczy o działaniu niezgodnym z art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a w związku z art. 54 ust. 3 ufp.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje sprawozdanie z wykonania w 2020 r. planu finansowego PGW WP oraz sprawozdanie Rb-BZ2 z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym.

Sprawozdania Rb-N oraz Rb-Z za IV kwartał 2020 r. zostały sporządzone terminowo a w trakcie ich przygotowywania prowadzono w PGW WP działania mające na celu weryfikację poprawności danych w nich prezentowanych. Kontrola NIK wykazała jednak, że wykorzystanie w PGW WP funkcjonalności utrzymywania w księgach rachunkowych zapisów w stanie edycji, bez możliwości wyselekcjonowania tych zapisów, skutkowało sporządzeniem ww. sprawozdań m.in. na podstawie nietrwałych zapisów. Było to działanie nierzetelne i niezgodne z art. 20 ust. 5 w zw. z art. 23 uor. Biorąc pod uwagę powyższe, NIK odstąpiła od wydania opinii o ww.

[97] M.in. na umowie nr KZGW/KR/2020/140.

sprawozdaniach Ustalono, że w zasadach rachunkowości nie określono możliwości wykorzystania funkcjonalności utrzymywania w księgach rachunkowych nietrwałych zapisów. Nie określono też jednolitego sposobu numeracji dokumentów księgowych celem zapewnienia jednoznacznego powiązania w PGW WP dokumentów księgowych z zapisami w dzienniku dowodów, dokonanymi na ich podstawie. Stwierdzono przypadki księgowania dokumentów księgowych przed ich wystawieniem, jak również zamykania miesięcznych okresów sprawozdawczych, czy sporządzania dla nich zestawień obrotów i sald po terminie określonym w uor i przyjętych zasadach rachunkowości. Główny księgowy nie wykonywał wstępnej kontroli w odniesieniu do umów zawieranych przez upoważnione osoby w RZGW PGW WP, a także dokumentów księgowych zatwierdzanych do płatności, a wystawianych przez wykonawców.

V. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Uregulowanie sposobu numeracji dowodów księgowych w PGW WP celem zapewnienia jednoznacznego powiązania tych dowodów z zapisami w dzienniku dowodów.
2. Zapewnienie realizacji w PGW WP zadań w zakresie wstępnej kontroli dokonywanej przez głównego księgowego stosownie do art. 54 ufp.
3. Zapewnienie sporządzania zestawień obrotów i sald oraz zamykania miesięcznych okresów sprawozdawczych zgodnie z przepisami uor oraz przyjętymi w PGW WP zasadami rachunkowości.
4. Wskazanie w polityce rachunkowości, że w systemie finansowo-księgowym istnieje funkcja bufora, która może być wykorzystywana tymczasowo nie dłużej jednak niż do terminu sporządzania sprawozdań.
5. Wyeliminowanie przypadków sporządzania sprawozdań Rb-N oraz Rb-Z na podstawie nietrwałych zapisów.
6. Wprowadzenie dat granicznych księgowania dowodów księgowych do okresu zgodnego z datą wystąpienia operacji gospodarczej, w przypadku gdy dowód wpływa do jednostki w następnym okresie sprawozdawczym.
7. Wyeliminowanie przypadków wprowadzania do ksiąg rachunkowych zapisów z dokumentów księgowych nieistniejących w dniu tworzenia zapisu.
8. Podjęcie działań zapewniających by zawieranie umów o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych poprzedzone było uzyskaniem opinii i zgody od osób określonych w przepisach wewnętrznych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie[98] umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

[98] Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Środowiska. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 26 kwietnia 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska
p.o. Dyrektor
Tomasz Gaweł

.....

Kontrolerzy

Agnieszka Kołakowska
Doradca ekonomiczny

Monika Chryplewicz-Kałwa
Główny specjalista kp.

Waldemar Brodziuk
Główny specjalista kp.

Krzysztof Dąbrowski
Specjalista kp.

nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.